

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izšla vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto

SLOVENE

Vojno poročilo št. 563 Napadi na Bardijo in Sollum in boji pri Ain el Gazali

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Proti trdnjavi Bardiji in postojankam pri Sollumu je sovražnik ponovil živahen združen ogenj.

Na področju Ain el Gazale so se ves dan včeraj nadaljevali hudi napadi in protinapadi. Sovražnik brez odmora oživlja bitko z novimi silami.

Število ujetnikov, ki je bilo omenjeno včeraj, presega 800. Med plenom je več desetih topov in nad 100 tankov, oklepnih avtomobilov in motornih vozil.

Italijanske in nemške skupine strmo-glavskih letal so ponovno z vidnimi uspehi napadale zbiranje čet in motornih vozil.

Pri poskusih poleta nad Derno in Benghazi so bila zažgana od protiletalskega topništva tri letala.

Nekaj bomb je bilo vrženih na Argostoli (Grčija), škode pa ni bilo.

V noči na 17. december sta bila bombardirana Brindisi in Catania. Nobene žrtve, nekaj poslopij pa je bilo poškodovanih. Protiletalsko topništvo v Cataniji je uničilo eno letalo.

Italijanska in nemška letala so večkrat bombardirala vojaške cilje na otoku Malti.

Rim, 17. decembra. AS. Današnje uradno vojno poročilo pravi, da so angleška letala izvedla nekaj poletov na kraje v Siciliji. Škoda ni bila pomembna in ni bilo nobene žrtve. Pač pa so bombe hudo zadele stolnico v Brindisiu. To je središče velike zgodovinske in umetnostne vrednosti, ki je stoletja zbiralo vernike v svojih prostorih. Toda stvarna škoda gotovo ne bo vplivala na versko razpoloženje in na voljo do boja, ki preveča prebivalstvo v tej pokrajini. Vera in ljubezen do domovine bosta iz tega vojnega dogodka črpali novo moč.

Kralj med ranjenci v Rimu

Rim, 17. dec. AS. Nj. Vel. kralj in cesar je obiskal bolnišnico »Principe di Piemonte«, ki jo oskrbujejo malteški vitezi. Sprejel ga je vodja bolnišnice z osebjem. Vlada se je nato podal med bolnike in ranjence, ki so mnogi prišli z vzhodnega bojišča. Vlada se je zanimal tudi za vrste orožja, pri katerem so hrabri vojniki služili. Za vsakega je imel najboljšo željo. Končno se je vladar zanimal tudi za tehnično in zdravstveno organizacijo bolnišnice in se zelo pohvalno izrazil o ureditvi zavoda.

Prispevki italijanskih podmornic

Berlin, 17. dec. AS: V merodajnih krogih podčrtavajo velik prispevek italijanskih podmornic k zmagam nad Anglijo. Od 10. junija 1940 pa do konca avgusta 1941 so italijanske podmornice potopile v Atlantskem morju 62 trgovskih ladij s 401.440 tonami in 12 petrolejskih ladij z 90.000 tonami. Razen tega so italijanske podmornice potopile v Atlantskem morju eno lahko križarko, tri rušilce in štiri pomožne križarke.

Dve angleški stražni ladji potopljeni

Angleško mornariško poveljstvo javlja, da sta bili potopljeni dve stražni ladji, katerih ena je imela 290, druga pa 270 ton.

Načrtno premikanje na vzhodnem bojišču

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 17. dec. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Ko prehajajo napadalni boji v pozicijsko vojno v zimskih mesecih, se sedaj na raznih odsekih vzhodnega bojišča izvajajo potrebne spremembe bojišča in načrtnega skrajšanja fronte.

Letalstvo je v močnih skupinah bojnih in lovskih letal napadalo sovjetske čete na področju Don in na srednjem odseku vzhodnega bojišča. Razbita so bila zbiranja čet in tankov, topniške baterije so bile postavljene izven boja in veliko število motornih vozil je bilo uničenih. Letalski napadi so sovražniku tudi v odseku pri Volkovu prizadejali hude izgube.

Na angleški južni obali so bojna letala ponoči bombardirala pristanišče naprave in oskrbovalne naprave v Plymouthu in v Dovru.

Na morju severovzhodno od Frazerborougha je bila poškodovana trgovska ladja srednje velikosti in sicer jo je zadel bomba.

Tudi včeraj so se v Severni Afriki zahodno od Tobruka nadaljevali težki srđiti boji. Močni sovražni napadi pri Bardiji so bili odbiti in je imel sovražnik velike izgube.

Slabotne sile angleškega letalstva so v noči na 17. december metale na nekatere kraje v severozahodni Nemčiji in sicer na obrežnem ozemlju razdiralne in zažigalne bombe. Na stanovanjskih poslopjih so nastali požari. Štiri angleška letala so bila sestreljena.

Berlin, 17. dec. AS. Nemško letalstvo je bilo tudi včeraj precej delavno na vsem vzhodnem bojišču. Močni oddelki nemškega letalstva so napadli razne cilje v Sebastopolu in več bomb je v polno

Angleži pripravljajo odhod iz Hongkonga

Zemljevid k bojem za Hongkong

Zeneva, 17. dec. as. »Journal de Geneve« je izvedel iz Londona, da v Londonu računajo s tem, da bodo morali izprazniti Hongkong. Angleži se skušajo tolažiti s tem, da je to bolj čustvena kakor pa strateška izguba. V Londonu povdarjajo, da Angleži v Hongkongu nimajo dovolj čet in letal, da bi mogli ustaviti Japonce. Na drugi strani pa se ponešreči kitajski poskus proti Cantonu, ko so kitajske čete hotele razbremeniti Hongkong.

Tokio, 17. dec. AS. Zastopnik japonske vlade je izjavil časnika, da so Mehika, Egipt in be-gunske vlade Belgije in Grčije prekinile diplomatske zveze z Japonsko, Brazilijo, Bolivijo, Paragvay, Urugvaj, Argentina, Čile, Venezuela in Peru pa so izjavile, da Amerike ne smatrajo za vojskujočo se državo.

Zastopnik vlade je dodal, da ostanejo zveze med Japonsko in državami v Južni Ameriki, ki niso napovedale vojne Japonski, nespremenjeno. Zastopnik vlade je tudi izjavil, da niso resnična poročila, da bi japonske sile zasedle francoske koncesije v Sanghaju, Tiencinu in Hankeu. Resnica je, da je bila japonska policija poslana v raznih primerih v koncesije, vendar pa samo z dovoljenjem francoskih oblasti, da bi bil ohranjen red in mir.

Stockholm, 17. decembra. AS. V Londonu so postali zelo črnogledi in ta črnogledost ee še večja, ker se je izvedelo, da so se japonske čete pred kratkim izkrcale tudi na južnem delu otoka Borneo. V Londonu menijo, da je položaj Singapurja zelo težak in to izjavljajo tudi angleški vojaški strokovnjaki. Angleži in Amerikanci nameravajo vreči v boj vse sile, ki jih imajo na Tihem morju, da bi rešili Singapur, ali pa bi vsaj zavlekli padece te važne angleške postojanke. Tudi če Japonci ne bodo takoj zasedli Singapurja, bo to oporišče lahko postalo za Angleže neuporabno, ker bodo pod ognjem tudi topovi na južnem delu Malajškega polotoka. Izguba Singapurja bi hudo prizadelo tudi Ameriko, ker prejemajo Amerikanci dve tretjini kavičuga z Malajskega polotoka.

Bangkok, 17. dec. AS. Izvedelo se je, da je radijska postaja v Penangu umolknila.

Lizbona, 17. decembra. AS. Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da so japonske pomorske sile v zadnjih 24 urah bombardirale otok Johnston in otok Mani v skupini Havajskega otočja.

Sanghaj, 17. dec. AS. Novice iz Camberre, glavne mesta v Avstraliji, pravijo, da je imel avstralski zunanji minister v parlamentu govor, v katerem je rekel, da je Avstralija sedaj v veliki

nevarnosti in računa na pomoč tistih, ki jih je sama do sedaj podpirala.

Sanghaj, 17. dec. AS. Objavljeno je bilo, da je ukinjena letalska zveza med Indijo in Ameriko, ki je vodila čez Singapur.

Boji v Hongkongu

Tokio, 17. dec. AS. Potem, ko je angleški poveljnik Hongkonga polkovnik Boxer odklonil predajo mesta, je japonsko topništvo znova pričelo bombardirati mesto. Japonski tisk piše, da Japonska noče ničesar drugega kakor mir v Aziji, toda angleška odklonitev predaje Hongkonga izpostavlja v nevarnost milijon ljudi, ki žive v mestu. Japonci so zasedli Kauloon, ki leži nasproti Hongkonga. Deli vojske, ki jo podpira topništvo in letalstvo, delajo poizkuse, da se izkrcajo v Hongkongu. Na japonsko težko topništvo odgovarja angleško, toda več angleških topov je bilo že prisiljenih k molku. Japonci imajo boljši položaj, ker lahko z višin polotoka Kauloon streljajo na nižje ležeče mesto Hongkong. Razven tega morejo Angleži uporabljati le lahko topništvo, ker so njihovi težki 45 cm topovi postavljeni za streljanje proti morju in jih na tako kratko razdaljo ni mogoče uporabljati proti suhi zemlji. V vojaških krogih v Tokiu prevladuje mnenje, da se Hongkong ne bo mogel dolgo držati, ker mu bo zmanjkalo živil, razen tega pa šteje angleška posadka samo 5000 mož.

Boji na Filipinih

Tokio, 17. dec. AS. Ameriškim četam na Filipinih poveljuje general Douglas Mac Arthur. Sedaj se bijejo hudi boji za mesto Cebu na Luzonu. Japonsko letalstvo je ponovno napadlo letališče Clark Field. Po japonskih poročilih je ameriški poveljnik zaprosil za pomoč, ker se težko brani

Poslanica japonskega cesarja parlamentu

Tokio, 17. dec. AS. Japonski cesar je zbornici poslal naslednje sporočilo:

»Ko odpiramo sedanje zasedanje, zahtevamo od slehernega člana visoke in spodnje zbornice, naj vzame na znanje, da je naša najbolj živa želja ta, da bi prispevali k miru na svetu z uresničenjem novega reda v vzhodni Aziji.

Ker sta Anglija in Amerika skušali in še skušata te naše želji nasprotovati, smo bili torej prisiljeni seči po orožju zoper njih. V resnično radost nam je bila ugotovitev, da se je v tem trenutku še bolj zapečatila zveza s prijateljskimi državami, ki imajo isti vzore kakor naše cesarstvo.

Častniki in vojniki naših oboroženih sil so

Govor japonskega zunanjega ministra:

Japonski narod veruje v svojo največjo zmago

Tokio, 17. dec. AS. Japonski zunanji minister Tojo je imel v parlamentu govor o sedanjem položaju. Minister je najprej povedal, da so v trenutku, ko je bila s cesarskim ukazom napovedana vojna Ameriki in Angliji, japonske oborožene sile hitro začele osvajati si nadoblast nad Tihim morjem, to pa je povečalo narodni prestiž v vsem svetu in se je tako pričela nova doba srečne narodne zgodovine. Nato je zunanji minister nadaljeval:

Okoliščine, kakaj je japonska vlada bila prisiljena prekiniti pogajanja z ameriško vlado, so dovolj znane, vendar pa je to samo drobec vsega vprašanja. Glavni vzrok sedanje vojne je v dejstvu, da sta Amerika in Anglija, ki nista bili zadovoljni z izvajanjem pritiska na Japonsko čez vlado v Cungkingu, prekinili gospodarske zveze z Japonsko in nato zavzeli izizvalno stališče ter začeli na jugu obkoljevati Japonsko, pri tem pa nista upoštevali upravičenih japonskih pritožb. Amerika in Anglija sta vedno stremeli samo za tem, da bi se ohranili tisti dejanski stan, ki je bil ugoden zanju, pri tem pa sta si hoteli podjarmiti ves svet, da bi se tako zagotovilo njima samima vse blagostanje na škodo skupnosti. Amerika in Anglija sta podcenjevali moč japonskega cesarstva in obe vladi sta mislili, da bo lahko prisilili Japonsko na kolena in sicer z vojaškimi in gospodarskimi grožnjami, medtem pa naj bi se nadaljevala pogajanja. Če bi Japonska sprejela ameriške in angleške zahteve, tedaj bi Japonska ne žrtvovala samo vseh sadov, ki si jih je v štirih letih kitajskega spora znala ustvariti in pridobiti, ampak bi prišla tudi Japon-

pred premočnim sovražnikom. Japonci so dosedaj napravili 14 napadov na Filipinske otoke. Včeraj so bili zelo krvavi boji na severnem delu otoka. Iz Manille poročajo, da se nadaljuje izseljevanje žensk, starev in otrok iz mesta. Prehrana povzroča vedno večje težave. Novi japonski napadi so usmerjeni proti mestom Apari, Legaspi in Vigan. Japonsko letalstvo tudi neprestano napada vojno pristanišče Cavita, ki leži pred mestom Manillo.

Premoč Japoncev na Malajskem polotoku

Bangkok, 17. dec. AS. Radijska postaja v Singapurju je objavila novico, v kateri priznava, da so angleške čete na Malajskem polotoku v zelo težkem položaju, ker so Japonci v veliki premoči. Japonske čete so boljše opremljene in imajo boljše poveljstvo. Večina angleških letal na Malajskem polotoku, kjer so Angleži imeli 250 letal, je uničenih. Angleško poveljstvo v Singapurju priznava, da je položaj težak in da bo postal nevzdržen, če kmalu ne pride velika in hitra pomoč iz Amerike.

Položaj na bojišču na Tihem morju

Rim, 17. decembra. AS. Časnikarski krogi v Londonu pravijo, da je bil položaj v tork zvečer na Tihem morju naslednji:

Malajski polotok: Položaj se je poslabšal. Indijske in angleške čete se morajo pri Kandiji umikati, ker je japonska sila v premoči. Istočasno pa japonske čete prodirajo v dolino Kera v srednjem delu Malajškega polotoka.

Filipini: Na severnem delu otoka Luzona je položaj zelo resen, ker so Japonci tam izkrcali lahke tanke. Čez dan so se razvili hudi boji.

Hongkong: Dvoboj topništva traja dalje.

Sovjeti ne napovedo vojne Japonski

Carigrad, 17. dec. AS. Večina turških listov komentira izjave, ki jih je podal sovjetski veleposlanik Litvinov v Washingtonu o tem, da sovjetska zveza ne misli napovedati vojne Japonski.

»List »Kdame« zatrjuje, da so Angleži in Amerikanci vsakekor izvajali pritisk na sovjetsko zvezo, da naj napove vojno Japonski; toda odgovor Kremlja dokazuje, da so Os in njeni zavezniki zadali zelo hude udarce ruski vojaški sili, ki sedaj nima več na razpolago zadostnih sil za nastop proti Japonski. Seveda je to dejstvo poslabšalo položaj Angležev in Amerikancev v vzhodni Aziji, Japonski pa prisodilo veliko svobodo delovanja. Ruska nevtralnost je drugi veliki japonski politični uspeh po sklenitvi zavezništva s Tajsko.

»Džumhrijet« tudi piše o izjavah Litvinova in pravi, da te izjave dokazujejo, da so sovjetske oborožene sile v zelo neugodnem položaju, ta položaj pa bi se še poslabšal, če bi se ruska vojska morala vojskovati še proti Japoncem, medtem ko so pošiljke orožja in streliva iz Anglije in Amerike v Rusijo postale zelo redke in košljive

pokazali velik pogum in dokazali svojo zvestobo, ko so povsod izpolnili svojo dolžnost v najvišji meri. Upamo, da bodo naši podaniki s trdno vero in v polni slogi delali, da se poveča narodni ugled na znotraj in na zunaj, s čimer bi naglo dosegli vojne cilje.

Zapovedali smo ministrom, naj dajo v zbornici v pregled zakonske načrte za državni obračun ter druge ukrepe, ki so v sedanjem položaju nujno potrebni. Zapovedujemo, da po naših željah in v popolni slogi izpolnite svojo dolžnost, da s svojim delom pomagate pri delu vlade.

Tokio, 17. dec. AS. Obe japonski zbornici sta soglasno odobrili izredni vojni proračun in sicer v višini 2.800 milijonov jenov.

ska sama v nevarnost in bi prestiž japonskega cesarstva zelo padel.

Zato je japonska vlada bila prisiljena, da je sporočila ameriški vladi, da naj se pogajanja prekinijo in je Japonska segla po orožju proti Ameriki in angleškemu cesarstvu, to pa zato, da bi se zavaroval obstoj japonskega cesarstva in varnost vzhodne Azije. Ameriška vlada širi propagando, ki naj razširi prepričanje, da je Japonska nenadoma začela vojno brez opozorila. Toda ameriška vlada je tista, ki je izvala Japonsko, ko je zavzela vojno stališče proti Japonski. Ameriška in angleška vlada sta bili, ki sta zavrnili iskreno japonsko željo, da naj se ohrani mir in Amerika in Anglija sta Japonci vsilili vojno.

Ze med prejšnjim zasedanjem japonskega parlamenta je zunanji minister jasno razložil, da je Japonska prišla do svoje meje in da je japonska zmernost izčrpana. Ameriška vlada bi tedaj morala razumeti pomen takih izjav. To bi morala razumeti tudi skozi dolgo dobo pogajanj, ki so se razvijala med obema državama in bi tudi morala ugotoviti, do kakšne meje more iti japonska vlada. Ameriška vlada bi morala biti pripravljena na posledice, če bi bila mera japonske popustljivosti prekoračena. Če pa je ameriška vlada napačno razlagala izjave japonskega zunanjega ministra, tedaj je pač treba reči, da je bila ameriška vlada slepa in se ni zavedala, kakšno je stvarno stanje. Ameriško in angleško Urdstvo je popolnoma v objemu propagande, ki

(Nadaljevanje na 2. strani)

Albanija v vojnem stanju z Ameriko

Tirana, 17. dec. AS. Uradni list objavlja:

V smislu sporočila Kraljevega zunanjega ministrstva je Italija v vojnem stanju z Združenimi državami od 14.30 dne 11. decembra 1941-XX. V smislu izvedbe člena 1. Kraljevega ukaza z dne 1. junija 1940-XVIII št. 194, ki je postal zakon dne 4. julija 1940-XVIII in ki je razširjen na vse ozemlje Kraljevine, je v veljavi

obstoječi zakon o vojni z Združenimi državami severne Amerike.

Albanska brzojavna agencija poudarja, da je Albanija ponosna, ker lahko sodeluje pri uvedbi novega reda z vero in s krvjo in se polno v splošno priključuje sklepom Italije v vojni proti Združenim državam severne Amerike in je pripravljena na katere koli žrtve, da bi se dosegla neizbežna zmaga.

Italijanski in hrvatski razgovori v Benetkah končani

Benetke, 17. dec. AS. Drugi dan Paveličevega bivanja v Benetkah ter njegovo posvetovanje z grofom Ciano je potekel v ozračju največje pripravljenosti. Pavelič je ob 9 zapustil hotel ter je s spremstvom šel na dolg sprehod po mestu. Pogovarjal se je s hrvatskim konzulom, ki ga je sprejel v svoji hiši. Pavelič je strasten ljubitelj umetnosti ter goreč občudovalec Benetk in njenih posebnih lepote. Zato se je najprej podal na most Rialto, starodavno središče mesta v življenju. Z vrha znamenitega mosta je izvolil občudovati promet, ki se razvija po Velikem kanalu, in pa dotok velikih množin zelenjave in rib na trg pri Rialtu. Nato se je po notranjih ulicah odpravil do vrtov pri kraljevi palači in po znanih Merceriah, kjer se je ustavil pred nekaterimi obrtniški prodajalnami.

Po vrnitvi v hotel sta Pavelič in grof Ciano skupaj odšla na kratek sprehod, med katerim sta obiskala mogočno baročno cerkev Madonna della salute, nato pa franciskansko baziliko Frari. Tam jima je razkazoval znamenitosti mestni umetnostni ravnatelj prof. Pallacchini.

Ob 13.30 je grof Ciano priredil Paveliču na čast kosilo. Kosila so se udeležile osebnosti iz spremstva in glavni zastopniki mesta. Ob 17.40 je Pavelič zapustil Benetke in odpoval v Firenzo. Na postajo ga je v motornem čolnu spremljal grof Ciano. Ljudstvo in pa mladinske organizacije so visokima gostoma prirejale navdušene manifestacije. Pavelič je pregledal častno četo mornarice med igranjem državnih himen. Preden je stopil na poseben vlak, se je Pavelič prisrčno pogovarjal z grofom Ciano in se od njega tople poslovili. Poklonili so se mu pred odhodom že grof Volpi, glavni zastopnik mestnih oblasti in poveljnik hrvatskega letalstva polkovnik Hren. S Paveličem je v Firenzo odpoval tudi hrvatski poslanik v Rimu.

Berlin, 17. dec. AS. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je včeraj sprejel novega hrvatskega

ga opolnomočenega ministra v Berlinu dr. Mile Budaka, ki je prišel na obisk k zunanjemu ministru, da se predstavi.

Poglavnik v Firenzi

Firenze, 17. dec. AS. Poglavnik dr. Pavelič je iz Benetk prišel v Firenzo v spremstvu hrvatskega zunanjega ministra, finančnega ministra, ministra za pravosodje in mnogih osebosti, med njimi tudi italijanskega poslanika v Zagrebu. Na postaji so ga pozdravili zastopniki upravnih in vojaških oblasti. Dopoldne je obiskal hčerko, ki je v nekem zavodu v Firenzi.

Grof Ciano se je vrnil v Rim

Rim, 17. dec. AS. Zunanji minister grof Galeazzo Ciano se je danes zjutraj vrnil v Rim in sicer s posveta v Benetkah. Na postaji Termini ga je sprejel državni podtajnik v predsedstvu vlade in podtajnik v notranjem ministertvu za ljudsko kulturo. Na postaji ga je pozdravil tudi zastopnik Direktorija fašistične Stranke in visoki uradniki iz zunanje ministrstva.

Poleg drugih osebosti, ki so spremile grofa Ciana v Benetke, se je vrnil s istim vlakom tudi državni minister grof Volpi.

Obsedno stanje v Argentini

Buenos Aires, 17. dec. AS. Argentinska vlada je soglasno sprejela sklep, ki proglašja obsedno stanje na vsem narodnem ozemlju.

Člen prvi pravi, da se obsedno stanje razteza na ves narod.

Člen dve: sklep o obsednem stanju bo dostavljen kongresu.

Člen tri: notranji minister bo izdal potrebne ukrepe za izvajanje tega ukaza.

Besedilo ukaza ima uvod, ki opravičuje to odredbo iz razlogov mednarodne politike, ker je potrebno, da bi se združile vse moralne sile naroda. Vsa gibanja, ki hočejo razplametiti strasti zaradi izbruha vojne, morajo biti zatrta. Prepovedano je razširjati tendentna poročila o mednarodnem položaju, prav tako pa poročila, ki bi motila red in mir v notranjosti države.

Predsednik vlade, zunanji minister in notranji minister pa so podali še posebej izjave.

Obsedno stanje v Kalkuti in Bombayju

Bangkok, 17. dec. AS. Angleške oblasti so razglasile obsedno stanje v Kalkuti in Bombayju. Kalkuta je bila razglašena za vojno področje.

Gospodarstvo

Redna skupščina Zadrugne zveze v Ljubljani bo v ponedeljek, 29. decembra v Ljubljani, v beli dvorani hotela Union. Dnevni red obsega običajne točke, med njimi računski zaključek za 1940.

Milo za britje. Ministrstvo za korporacije — urad za masčobe, je odredilo izvestno količino mila za britje, katerega bo razdelila Obrtniška federacija s pomočjo pokrajinskih tajništva brivcem za potrebe v njih obratih.

Cene notranjih delov govedine in svinjine ter prekajenega mesa je odredilo nanovo ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo. Te cene so določene za pokrajine, v katerih izvršujejo razdelitev mesa pokrajinski konzorciji mesarjev (Coproa, Consorzio provinciale macellai) Ne veljajo pa te nove cene za pokrajino Ljubljana, Kotor in Split, kjer so te cene odredene po krajevnih oblastvih.

Povišanje premij za vojni riziko na Tihem oceanu. Iz Curiha poročajo, da so zavarovalne premije za plovbo na Tihem oceanu zelo narasle. Sedaj znašajo 6% za promet med Severno Ameriko in zahodno obalo Tihega oceana, dočim so znašale doslej 3%, na Atlantskem oceanu pa znašajo 2%. Tudi za prevoze med Severno Ameriko in Afriko so zvišali zavarovalnino od 3 na 4%, za plovbo iz San Franciska v holandsko Indijo pa je odstotek zvišan od 3,5 na 5%. — Poleg tega poročajo o ogromnem zvišanju plač ameriškim mornarjem na ladjah, ki vozijo v vojnem pasu. Na prvi dan izbruha sovražnosti je bila dnevna plača ameriškega mornarja v tej plovi zvišana od 45 na 100 dolarjev dnevno, poleg tega pa je dovoljen še riziko-dodatek v znesku 80 dolarjev na mesec. Vendar niti za to visoko plačo ni moglo dobiti mornarjev.

Banka na Kitajskem so bile zaradi začetka vojne dva dni zaprte, sedaj pa so zopet odprte.

Enotna kontrola japonske proizvodnje nafte. Da bi se povečala proizvodnja nafte na Japonskem, sta bili združeni dve največji družbi v eno. Gre za družbi Imperialna petrolejska družba in Japonska petrolejska družba. S tem pride 90% vse japonske proizvodnje nafte pod enotno kontrolo.

Skrb Visokega komisarja za zdravje in prehrano prebivalstva

Eksc. Visoki komisar je obiskal tudi novo urejeni kliniki, ljudsko kuhinjo na velesejmu, skladišče Prevoda in vojaško bolnišnico

V sredo dopoldne je Eksc. Visoki komisar obiskal več zavodov in ustanov v Ljubljani. Ob pol 100 je v spremstvu zveznega podtajnika comm. Gattija in majorja kr. karabinerjev Lombardija prišel na glavno pošto, kjer sta ga v imenu osebja pozdravila ravnatelj pošte g. Stukelj in višji inšpektor Scuderi. Navzoč je bil tudi oddelek fašistične straže. Eksc. Visoki komisar si je podrobno ogledal vse naprave v glavnem poštnem poslopiju, se zanimal za uslužbence ter si podrobno ogledal avtomatsko telefonsko pripravo.

S pošte je krenil Eksc. Grazioli na velesejem, kjer se je najprej pozanimal za vse priprave velesejskega urada za prihajajoči ljubljanski velesejem. Odloč je odšel na veselilni prostor, kjer je pokrajinsko podporno društvo s pomočjo Visokega komisarja uredilo v velikem Dolničarjevem paviljonu sodobno ljudsko kuhinjo. Eksc. Visoki komisar si je ogledal veliko obednico, v kateri so že pripravljene mize in pribor za 500 ljudi, ki bodo mogli obedovati v tej kuhinji. Prav tako si je ogledal kuhinjo samo, kjer bodo pripravljali obede.

Okrog desetih je prispel Eksc. Visoki komisar v splošno bolnišnico, kjer ga je na vratih sprejel upravnik bolnišnice dr. Ferlan in pričakovala načelnik socialnega oddelka g. Kosi in načelnik tehničnega oddelka g. inž. Rueh. Visoki komisar je najprej obiskal centralno kuhinjo bolnišnice in kurilnico. Hotel se je prepričati, kako napreduje graditev treh velikih prizidkov ob kuhinji, ki bodo omogočili, da bo kuhinja temeljito razširjena zlasti še potem, ko se bo iz poslopija umaknila pralnica, za katero gradijo nedaleč od bolnišnice za duševne bolne novo stavbo, ki je že pod streho. Eksc. Grazioli si je ogledal še kotlarno in v njej opravljene modernizacije.

Obiskal je nato obe kliniki, ki sta v novem enonadstropnem in 90 m dolgem prizidku ob kirurškem oddelku. Na vratih je sprejel visokega gosta dekan medicinske fakultete in predstojnik kirurške klinike dr. Božidar Lavrič. Eksc. Grazioli si je lepo urejeno kliniko podrobno ogledal, tako operacijsko dvorano, laboratorije, dnevne prostore, knjižnico in vse bolniške sobe. V bolniških sobah se je ljubezljivo razgovarjal z bolniki, zanimal se je za hrano, ki jo prejema in za boleznimi in tegobe, ki so jih pritegnile na posteljo. Nekaterim bolnikom je velikodušno naklonil podpore.

Ko je obiskal deško sobo, ki je lično poslikana, je povpraševal dekca, kaj si želi za božič. Eksc. Grazioli je dal malemu lep dar in naročil, naj si sam izbere božično darilo. Predstavniku GILL-a pa je Eksc. Grazioli naročil, naj organizacija poskrbi, da bodo za božič vsi otroci, ki so v bolnišnici, primerno obdarovani z igračami. Eksc. Grazioli si je tudi podrobno ogledal interno kliniko v prvem nadstropju, po kateri ga je vodil njen predstojnik dr. Karl Lušický. Tudi tu se je Eksc. Grazioli zanimal za vse podrobnosti in obiskal vse bolniške sobe ter žele bolnikom skorajšnje okrevanje in vesel božič doma. Naročil je, naj se sestavi točen seznam vseh, kar kliniki še nimata, a potrebujeta, da bi mogli popolnoma nemoteni obratovati. V pritličju si je ogledal tudi röntgensko sobo in predavalnico za klinična predavanja. Predavalnica bo do božiča popolnoma urejena, nakar bodo mogli mediciničje že obiskovati klinična predavanja. Ob slovesu je izrekel Eksc. Grazioli svoje priznanje zdravnikom za vzorni red in veliko skrb, ki jo kažejo do bolnikov. Po kratkem obisku oddelka za

kužne bolezni, ki je bil v zadnjih mesecih v svoji notranjščini prenovljen in po katerem ga je vodil primarj dr. Demšar, je odšel Eksc. Grazioli v upravnikovo pisarno, kjer si je ogledal načrte za razširitev splošne bolnišnice. Naročil je, naj se začeta dela čim hitreje dovrše in naj se spomladi takoj začne graditi novi infektiski oddelek in druge naprave, ki so predvidene za prvo gradbeno obdobje, za katero je dovoljen znesek 20 milijonov lir.

Okrog poldneva je obiskal Eksc. Grazioli sedež Fašistične stranke v Erjavčevi ulici. Člani stranke so pričakovali visokega gosta v sprejemnici in ga navdušeno pozdravili. V imenu vseh je izrekel zvezni podtajnik comm. Gatti prisrčno dobrodošlico. Eksc. Grazioli se je za pozdrav zahvalil in v navdušujočih besedah poudaril vsestransko dolžnost vsakega člana, da s svojim delom zastopa vzvišena načela fašizma, tako da jih bo prebivalstvo spoznalo in spoštovalo.

Med navdušenimi ovacijami je zapustil Eksc. Grazioli sedež stranke in krenil v mestno klavnico. Ravnatelj klavnice dr. Pestotnik je razkazal gostu sodobne naprave v klavnici, v hladilnicah in v kletih. Podrobno si je ogledal Eksc. Grazioli v klavnici shranjene zaloge Prevoda, ki ima tam v hladilnicah shranjeno slanino, maslo in sir. Komisar Prevoda Colonnello Strada je objasnili Eksc. Grazioli kolikšne so zaloge, kako prihajajo iz skladišča, na kak način se dostavljajo prehranjevalnim uradom. Takoj potem je Eksc. Grazioli obiskal še drugo skladišče Prevoda v nekdanji mlarni na Viču. Tu ima Prevod tri skladišča, kjer je v glavnem shranjena moka. Eksc. Grazioli je obšel vsa skladišča in se posebej zanimal, če povzroča razvažanje kake zamude in naročil, naj se stori vse, kar je mogoče, da bodo vsi prehranjevalni uradi dobili vedno kar najbolj zgodaj odkazana jim živila.

Na Viču je Eksc. Grazioli še obiskal novo meščansko šolo, kjer so ga pričakovali načelnik prosvetnega oddelka dr. Sušnik in ravnatelj meščanske šole g. Fakin Anton, ki je v imenu učiteljskega zbora in šolske mladine izrekel prisrčno dobrodošlico. GILL, ki so ga zastopali g. Dentini, g. Mellorini in zvezna poveljica ženskih oddelkov gđ. Capietti je na tej šoli tudi uredil lepo šolsko kuhinjo, v kateri dobiva kosilo redno okrog 110 šolskih otrok. Eksc. Grazioli se je zanimal koliko otrok se je že prijavilo v GILL in nato obiskal v podzemlju urejeno šolsko kuhinjo. Šolska mladina je že sedela pri mizah in pozdravila Eksc. Grazioli z rimskim pozdravom in navdušenim vzklikanjem. Šolarka je z lepo dobrodošlico izročila visokemu gostu lep šopek in se v imenu vseh zahvalila za ureditev šolske kuhinje in za skrb, ki jo kaže Duce do mladine. Eksc. Grazioli se je razgovarjal z mladino in nato še pregledal lepo urejeno kuhinjo, kjer se pripravljajo obedi. Ko je zapustil šolsko poslopije, ga je sprejela pred šolo zbrana šolska mladina z rimskim pozdravom. Eksc. Grazioli se je ljubezljivo razgovarjal s šolarji in lepo prisrčno pozdravljen odšel.

Končno je obiskal Eksc. Grazioli še vojaško bolnišnico na Zaloški cesti. Tudi tam je pregledal vse naprave bolnišnice in obiskal bolniške sobe ter se razgovarjal z obolelimi vojaki. Za vsakega je našel bodrilno in tolažilno besedo in dal priznanje vodstvu, ki s tako vneto skrbjo za zdravje vojakov. S tem je bil obisk. Eksc. Grazioli po najvažnejših prehranjevalnih in zdravstvenih ustanovah končan.

Direktorij Fašija v Ljubljani imenovan

Ljubljana, 17. decembra.

Zvezni Tajnik je na predlog političnega podtajnika bojovniškega Fašija v Ljubljani imenoval naslednje tovariše za člane Direktorija bojovniškega Fašija v Ljubljani.

Peracchione Alessandro, vpisan v Stranko 1. februarja 1921, skvadrist, vojni prostovoljec v letih 1915—18, Pohod na Rim, liktorski trak, bronasta kolajna major Alpinec.

Dr. Sardo Ettore, vpisan v Stranko 28. marca 1927, topniški podporočnik.

Ciadamiro Giuseppe, vpisan v Stranko 23. marca 1933, pehotni poročnik.

De Simone Domenico, vpisan v Stranko 1. oktobra 1920, skvadrist, vojni prostovoljec v letih 1915—18, Pohod na Rim, liktorski trak.

Grassi Pietro, vpisan v Stranko, 1. marca 1929 pri znanjem Fašiju v Ljubljani, bojovnik iz vojne 1915—18.

Dr. Franchi Aldo, vpisan v Stranko 13. marca 1928, prostovoljec v vojni med Italijo in Abesinijo, prostovoljec na zahodnem bojišču, vojni križ za zasluge, podporočnik.

Dr. Lombardo Placido, vpisan v Stranko 23. marca 1919.

Seja Direktorija

Ljubljana, 17. decembra.

Včeraj zvečer se je v Fašističnem domu pod predsedstvom Zveznega podtajnika sešel Direktorij Ljubljanskega Fašija. Podtajnik je prinesel pozdrav Zveznega tajnika in je v njegovem imenu podal navodila za nadaljnje delo.

Seja se je nato nadaljevala pod predsedstvom dr. Alesanija, političnega podtajnika Fašija v Ljubljani.

Zaupnik železniškega Fašija imenovan

Ljubljana, 17. decembra.

Tajnik Stranke je na predlog Zveznega tajnika imenoval tovariša dr. Sarda Ettoreja za zaupnika Fašistične Zveze državnih železničarjev za Ljubljansko pokrajino.

Delovanje odseka »Kmetičkih gospodinj«

V spremstvu nadzornice je zaupnica za ženski Fašij in tajnica sekcijekega odseka »Kmetičkih gospodinj« izvedla pregled gospodinjkega tečaja v Preserju.

Ko je podrobno pregledala prostore in se poučila o poteku tečaja, je zaupnica gojenkam razložila namene odseka »Kmetičkih gospodinj«.

Ravnateljica tečaja se je ob koncu zahvalila za obisk in je omenila imena tistih svojih gojenk, ki so pomoči najbolj potrebne.

Turška nevtralnost

Washington, 17. dec. AS. Zunanje ministrstvo je prejelo od turške vlade uradno sporočilo, da bo Turčija tudi v bodoče ostala nevtralna.

Močan potres v Turčiji

Carigrad, 17. dec. AS. Močne potresne sunke so čutili te dni v Mugli. Nekaj oseb je bilo ranjenih, smrtnih žrtev pa ni bilo. Škoda pa je zelo velika. Poškodovanih je 800 hiš, 4 šole in neka bolnišnica.

Turška vlada zaplenila zaloge riža

Ankara, 17. dec. AS. Turška vlada je odredila, da naj se popišejo in zaplenijo vse zaloge riža, da bi se tako preprečilo naraščanje cen in bi se uredila razdelitev riža med prebivalstvom. Ukrep je stopil takoj v veljavo in trgovci morajo v treh dneh prijaviti vse svoje zaloge riža.

Iz Vatikana

Rim, 17. dec. AS. V navzočnosti sv. očeta je imela sejo kongregacija za obrede. Razpravljala je o predlogu, da se razglasi blaženi Ludvik Grignon iz Lucona, ki je ustanovitelj Marijinih misionarjev, za svetnika. Umrli je leta 1716. in je bil razglašen za blaženega 1888. leta.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem javljam prežalostno vest, da je danes zjutraj naš nepozabni soprog, oče, stari oče, tast in stric, gospod

IVAN SMUK

posestnik

na svojem domu v Idriji, v 78. letu starosti, za vedno zatisnil svoje blage oči.

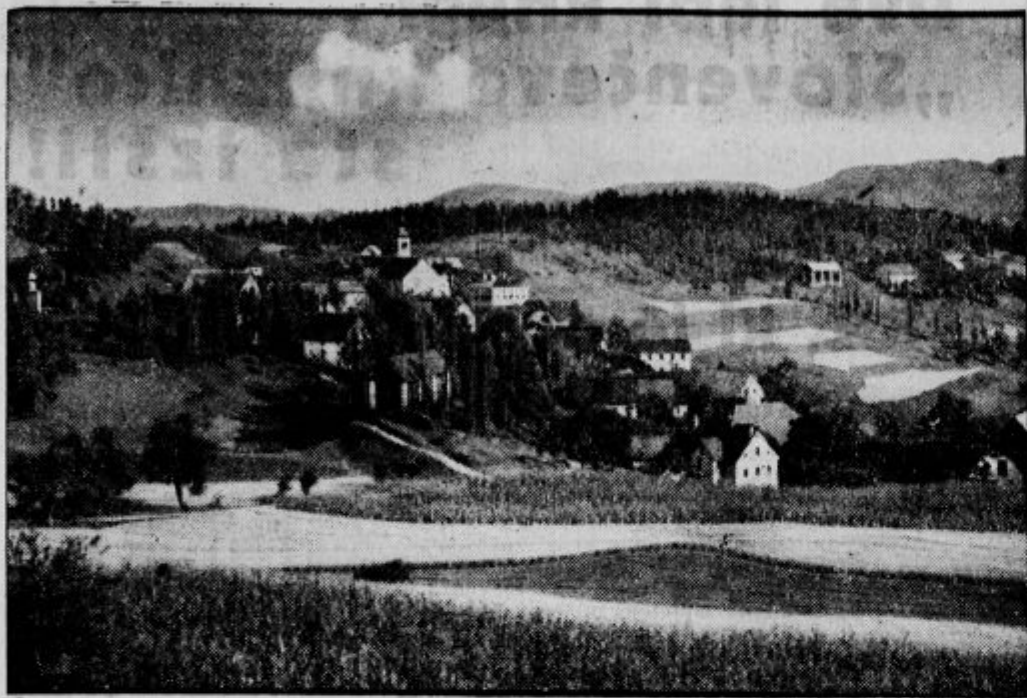
Predobrega, nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Večni mir in pokoj njegovi duši!

Idrija, Ljubljana, Flumicello, dne 17. decembra 1941.

Globoko žalujejo ostali.

Šentviška gora ima poslikano cerkev

Gorica, 14. decembra.

Lepa je šentviškogorska planota. Lepa v poletnem soncu in zelenju, nič manj v zimskem čaru. Pa tudi marsikaj zanimivega opaziš, ko prisopihaš iz doline do te gorske vasi, do Šentviške gore, Šentviškogorska župnija se stoji iz več naselij, ki so razdeljena po planoti. Najstarejša naselbina, srce planote, prava šentviška gora, se stiska okrog župne cerkve. Tu kraljuje ponosno in obširno župnišče, tik njega, ob klancu, ki pelje k cerkvi, je pa vrsta pritličnih, s slamo kritih hišic, imenovanih »kaplanije«. Z začudenjem slišiš, da ta svojevrstna vasica stoji že stoletja. In če pogledaš v Rutarjevo »Zgodovino Tolminske«, boš bral, da je šentviška gora ena izmed najstarejših duhovnjak v Tolminskem. O njej govori že bula papeža Celestina III. iz leta 1292, ki omenja tudi cerkev sv. Vida in njene podružnice. To dokazuje, da je ta duhovnja nastala že proti koncu 12. stoletja. Na čelu ji je stal vikar, ki je imel več duhovnikov-kaplanov, ki jih je pošiljal po sosednjih vaseh. Zato omenjene »kaplanije«, od katerih so nekatere sedaj zapuščene. Nekateri trdijo, da cerkveni patron sv. Vid spominja na češčenje staroslovanskih bogov: Svetovita.

Župno cerkev je pred kratkim po prizadevanju domačega g. župnika Cirila Muniha preslikal naš akad. slikar Tone Kralj, po svojih delih že močno znan v naših krajih. Snov za svoje delo je črpal iz življenja, delovanja, trpljenja, smrti in poveljanja cerkvenega patrona sv. Vida. V pravcu te zamisli je poslikala celotna cerkvena ladija. Vse posamezne slike so povezane v znamenju križa, ki se seče sredi ladijskega stropa. S tem je umetnik združil vse delo v tesno in lepo enoto.

Še kot mladeniča vidimo sv. Vida pred tečanjem mogočnim gospodarjem Dioklecianom, ki z nasmehom prezira in ošabnosti, z nezaupanjem in brez vere gleda mladostnega mučenika. Na tleh se v groznih krčih in mukah zvija lastni sin. Sv. Vid je miren in poln vere. Za njim je skupina ljudi, vsa revna in v stiski. Vidimo mater, kako steguje proti sv. Vidu bolnega otroka. V teh obrazilih ni ošabnosti, ni dvoma, temveč samo zaupanje v pomoč in v ozdravljenje.

Na levi strani vidimo trojico mučencev: sv. Vida, sv. Modesta in sv. Krescencija. Po mojem uveljavljanju in dojmu predstavlja ta skupina najlepšo sliko izmed vseh ostalih del. Višek tvori pač sv. Krescencija. Toliko svetega prepričanja odseva iz njenega obraza in nič ni pretiranosti. Človek prav čuti, da se je umetnik ves poglobil v svoje delo in znal svoji misli najti pravi izraz.

Presbiterij krasi slika, mogočna v kompoziciji in barvi: »Spreobrnjenje sv. Pavla«.

Najlepši dar za božič in novo leto so »PRAVLJICE« Božene Nemcove. — Broširane stanejo le 5 lir, vezane v platno 11 lir. Kupite jih, dokler jih je še kaj!

Rudolf Dostal:

Zgodovina novomeškega trgovstva

»Dostojno smo se pač ravnali po povelju naših vojvodov ter volili katoliške moše, ker so bili mirni časi in se ni vojaštvo, kakor sedaj, pomikalo vsak dan v velikem številu skozi mesto. Zdar pa, ko moramo pričakovati, da bo še huje, potrebujemo v mestnem starešinstvu premožnih ter branja in pisanja večjih mož, bodisi katere koli vere, zlasti mestni sodnik mora biti tak. Nekateri katoliški mestni očetje ne znajo niti brati niti pisati, tudi so zelo revni. Kadar prihajajo vojaki, vprašujejo le po sodniku, ki se mora z njimi ukvarjati, skrbeti mora za njihove potrebščine ter jim mora znati odgovorjati. Ker nam primanjkuje gostiln, in se celo v teh, kolikor jih je, ne godi vse tako, kakor bi moralo biti, vojaki pogosto zmerjajo sodnika. Zato smo izvolili za mestnega sodnika včeraj, 10. oktobra, Adama Gričarja, dasi je avgusburske konfesije. Pa saj z verskimi zadevami ne bo imel nič opraviti, temveč le z našimi velikimi in obilnimi nadlogami; z našim ubogim mestom gre zelo navzdol. On je bogat trgovec, zna brati in pisati, zna, če je treba, odgovorjati re-vežu in bogatstvu, ter lahko da prenočiše tudi stotniku in take vrste ljudem.«

S tem pismom so poslali posebnega odposlanca do vicedoma v Ljubljano. Ta pa se za to ni zmenil, izvolitve trgovca Adama Gričarja ni potrdil ter je Novomeščanom ukazal, da naj takoj izvolijo katoliškega mestnega sodnika, sicer bo prisiljen poročati nadvojvodi v Gradec.

Mogočna luč, luč spoznanja prihaja z neba ter obseva postavbo sv. Pavla, vnetega preganjalca sv. vere.

Naj zaključimo skromni pregled slik, s katerimi je Tone Kralj oplešal in obogatil cerkev sv. Vida na Šentviški gori! Čeprav nismo strokovnjaki v umetniški kritiki, si upamo trditi, da spadajo dela, ki jih je ustvaril Kralj tu na Gori, med najodličnejša dela njegove priznane cerkvene umetnosti. Prijatelj, čuj vabilo! Pridi les v gorske višave: spoznal boš lep in zanimiv kotiček zemlje in občudoval zrela in dovršena dela slovenskega umetnika.

Kraševce povsod žlahto ima...

Prijazno poglavje o kraških kolinah in tržaških »mulcah«

Trst, 16. decembra.

Po kraških vaseh in trgih je sedaj prijetno in veselo. Glavno delo na polju je končano, ljudje imajo več časa za druge domače posle in za zabavo. Sedaj se po Krasu veliko bolj pomenkujejo, pa tudi zabavajo, pri čemer ne manjka dobre jedi, samo s terankom je letos bolj trda — zelo pomalem teče, ker so ostali sode jeseni napol prazni. V žepih je evenka, kakor še nikoli, kar ljudje pomnijo, vsaka stvar gre v denar. Najbolj veselo je pa zaradi kolin.

Povsod kolinijo. Če greš jutraj zgodaj po Krasu, pa slišiš iz te in one vasi cvilenje svini pod krutim nožem. Prava morija pitanih prašičev je sedaj nastala na Krasu, na mizo prihaja skoraj v sleherni hiši pečena in slovita strážka mulca. Tiste, ki te »mulce« še ne poznajo, moramo poučiti, da nima ta beseda svojega korena v zloglasni sorodnici, temveč pomenja vse nekaj drugega. »Mulca« — to je krvava klobasa, pa ne navadne vrste, z ješprenčkom, kašo, rižem in ocvirki, kakor na Kranjskem; prava mulca ima s kranjsko krvavico skupno samo kri, vse drugo pa so same sladkosti, s katerimi je naphana; zre-

Iz Novega mesta

Sejm v Škocijanu. V četrtek, 18. decembra bo v Škocijanu pri Mokronogu živinski in kramarski sejem.

Mizarji in čevljarji. Skupno združenje obrtnikov v Novem mestu poziva mizarje in čevljarje, naj v zadržni pisarni dvignejo nakaznice za špiřit.

Dragi prašiči. V ponedeljek dopoldne je na Loku bil reden tedenski sejm za prašiče. Že prejšnji večer so sejmarski strokovnjaki domnevali, da bodo cene prašičev poskočile, ker je iz Bele in Suhe krajine prispelo izredno veliko število kupcev, ki so z velikim povpraševanjem res dvignili cene prašičev. Velikemu povpraševanju se je pridružil še dejstvo, da je bilo malo blaga naprodaj, kar je imelo za posledico, da so cene v primeri s prejšnjim sejmom močno poskočile. Tako so bili 8 tednov stari prašiči kar po 300 lir. Kar je bilo pod 300 lir, tako pravijo, je bilo tako majhno, da bi se dalo spraviti v žep. Še to pravijo, da so prekupčevalci takrat napravili dobro kupčijo, ker so prašiče nakupili po prejšnjih nizkih cenah, prodali pa po visokih. Pravijo, da so pri vsaki glavi zaslužili po 100 lir.

Iz te dobe se navaja še neki ugledni protestantski novomeški trgovec Rhenhofer. Po svojih kupčijah je prihajal celo v Linz, ki je imel v 16. in 17. stoletju s Kranjsko bolj živahne trgovske stike kakor v oni dobi Dunaj.

Propadanje novomeške trgovine

Nad Novo mesto pa je začela prihajati nesreča nad nesrečo. Prva je bila, da so Turki zavzeli Kanijo ter s tem zaprli ogrski trgovcem, ki so bili prej v velikem številu prihajali skozi Novo mesto, pot na Dolenjsko. Že leta 1564. so Novomeščani tožili, da se je trgovina začela nagibati na drugo stran ter se pomikati po Savi do Ljubljane do Zagreba; Novega mesta se je začela izogibati in ga puščati v stran. Novomeščani so bridko tožili, da ni več trgovine s Hrvaško, odkar je Turek začel razsajati in pustošiti po Kranjskem. »Prej smo s Hrvači najbolje tržili, zdaj pa se pet milj od našega mesta sam človek ne sme nikoli pokazati zaradi strašnega sovražnika; zato živimo večinoma le ob svojem težkem rokodelstvu: čevljarstvu, krojaštvu, krznarstvu i. t. d.«

Še hujša nesreča je zadela Novo mesto dne 1. marca 1576., ko je mesto pogorelo skoraj do tal, izzemši le nekaj hiš. Popolnoma so bili vpepeljeni rotovž, kapitelj, kapiteljska cerkev, znotraj in zunaj, z vsem blagom in vsemi listinami. Zgorelo je vse, kar so Novomeščani postavili in sezidali v teku dolgih let. Na stotine družin je ostalo brez strehe.

Najhujši udarec za Novo mesto pa je bil, ko je dal nadvojvoda Karel v letih 1570 do 1580 sezidati Karlovec. Ta je pritegnil nase še zadnje ostanke novomeške trgovine. Zbirališče in središče vojaštva za obrambo meje je bilo zdaj

Vseučiliški profesorski zbor pri Visokem Komisarju

Ljubljana, 17. decembra.

Včeraj dopoldne je Visoki Komisar v vladni palači sprejel rektorja in profesorje ljubljanskega vseučilišča. Rektor je prebral vdanostno izjavo profesorskega zbora. Visoki Komisar se je za pozdrav zahvalil ter se z navzočimi potem razgovarjal o različnih vprašanjih, ki se nanašajo na zavod.

Visoki Komisar na razstavi impresionistov pri Obersnelu

Ljubljana, 17. decembra.

Visoki Komisar Eksc. Grazioli je včeraj popoldne obiskal razstavo impresionističnih mojstrov v prostorih galerije Obersnel.

Eksc. Graziolija je spremljal kr. pooblaščenec za tisk dr. Joanin, majorja Pelaghi in Lombardi ter stotnik Spatafora. Sprejel ga je starešina umetnikov v novi pokrajini, Rihard Jakopič ter slikarja Jama in Sternena. Visoki Komisar je pozorno obiskal razstavo, ki obsega pokrajine, podobe in tihožitja. Pred slovesom je izrekel živo zadovoljstvo vsakemu razstavljalcu za njegovo izrazito umetniško delovanje.

Seja odbora za zasebno zavarovalstvo pri Visokem Komisarju

Ljubljana, 17. decembra.

Včeraj ob 18 je bila v vladni palači prva seja Odbora za zasebno zavarovalstvo, ustanovljenega po odloku Visokega Komisarja. Sejo je vodil Eksc. Grazioli sam. Obravnavali so razna vprašanja, ki se tičejo zasebnega zavarovalstva v naši pokrajini.

Koliko ljudi živi v Braziliji

Po približni oceni iz ljudskega štetja z dne 1. septembra 1940 znaša število braziljskega prebivalstva 41.356.605 duš. Od leta 1920 je braziljsko prebivalstvo porastlo za deset milijonov in pol. Po številu prebivalstva je Brazilija na 11. mestu na svetu (takoj za Francijo). Med posameznimi braziljskimi državami je najbolj obljubena država Sao Paolo, ki ima 7 in pol milijona ljudi. Rio de Janeiro ima 1.780.000 prebivalcev.

Kristusova zgodovina

Giovanni Papini

Včasih je prihajal angel gospodov na obisk in je jedel pri njegovi mizi, preden je izvršil naročilo, ali je pa prihajal sam Gospod v vročih urah v potniški obleki in s del s starem v sencj sotorja in sta se skupaj razgovarjala iz obličja v obličje kot mladostna prijatelja, ki sta se spet sešla, da si pripovedujeta svoje doživljanje. Gospodar rodu, gospodar hlapcev je postal sam hlapec, da posluša zapovedi, navsvete, obljube in poslanice svojega nebeskega Gospodarja. In med Jehovo in Abrahamom je bila sklenjena tretja zaveza, slovesnejša od prvih dveh.

Očakov sin, ki so ga bratje prodali, je postal v Egiptu mogočen in je tja poklical vse svoje. Izraelci mislijo, da so našli domovino in rastejo po številu in bogastvu, a dajo se preslepti od egiptovskih bogov, in Jehova pripravi tretjo kazen. Zavidni Egiptani jih spravijo v bedno suženjstvo. Da bi bila kazen daljša, okamenj Gospod faronovo srce, a nazadnje vzbudi drugega rešitelja, ki jih izpelje iz muk in blata.

Toda preizkušnje še ni konec. Štirideset let blodiijo po puščavi. Dimnat oblak jih vodi podnevi, ognjeni steber ponoči. Bog jim obljubi čudovito deželo, bogato na travah in vodah, obsenčno s trtami in oljkami.

Medtem pa nimajo vode za pijačo in kruha za živež ter tožijo za egiptovsko čebulo in bogovi. Bog dopusti, da pride voda iz skale in da padejo izpod neba mana in prepelice. Toda Izraelci, utrjeni in nemirni, izdajo svojega Boga, si napravijo zlato tele in ga časte. Mozes, ki je žalosten, kakor vsi preroki niso razumeli, kakor ne vseh rešiteljev, in so mu sledili neradi kot vsem, ki so odkrili nove d-zele; umakne se pred uporno in prepirljivo množico in prosi Boga, naj ga za večno uspa. A Jehova hoče kljub temu skleniti s svojim narodom četrto zavezo. Mozes pride z gore, zakrite v dim in grom, z dvema kamnitima ploščama, na katere je prst samega Boga zapisal deset zapovedi. Mozes ne bo videl obljubljenega dežele, novega raja, ki ga bodo osvojili namesto izgubljenega. A božja obljuba se je izpolnila: Jozef in drugi junaki prekorajajo Jordan, pridejo v Kanaansko deželo in premagajo narode; mesta padajo na glasove tromb; Debora zamore peti svojo zmagovalno pesem. Narod nosi s seboj Boga bitk, skritega za zastori na vozu, ki ga vlečejo voli. Ali sovražnikov je mnogo in nočejo dati prostora novim prikecem. Izraelci blodiijo sem in tja, pastirji in hudodelci, zmagovalci, kadar izpolnjujejo zavezo postavne, pregančani, kadar nanjo pozabijo.

Velikan, ki nosi neostrizene lase, pobije sam tisoče Filistejcev in Amalečanov, izda ga pa žena. Sovražniki ga oslepe in mu nalože, da vrtili mlinski kamen. Junaki jim ne zado- stujejo. Zažele si kraljev. Mladenčič iz Benja-minovega rodu, visokega in stasitega, ki išče ubeglo oslice svojega očeta, sreča prerok, ki mu zlije sveto olje na glavo in ga postavi za kralja svojemu narodu. Savel postane mogočen vojskac, premaga Amonečane in Amalečane in ustanovi vojaško kraljestvo, ki je v strah sosedom. Ali isti prerok, ki ga je postavil za kralja, se nad njim razsrdi in mu da tekmeča. (Dalje.)

zarja občinski urad one, ki še niso dvignili oblačilnih nakaznic, da to store do 22. decembra, sicer bodo nakaznice zapadle in jih pozneje ne bodo mogli več prejeti. Nakaznice se dobe na stražnici med 12 in 14. Novi prijavitelci pa jih prejmejo na preskrbovalnem uradu v dopoldanskih urah.

70 let življenjske poti

Danes, 18. gruda, obhaja v krogu svoje dobre družine 70 letnico življenja g. Ivan Salamun, železniški sprevodnik v poklju.

Ze ko je bil star 14 let, je izgubil svoje starše, nakar je popolna sirota moral zapustiti svoj rojstni dom in kraj ter iti po svetu k tujim ljudem. Ko je zrastel v mladeniča, je moral k vojakom, ki jih je služil tri leta. Po opravljeni vojaški dolžnosti je postal sprevodnik bivše Južne železnice.

V tej službi pa se je hudo ponesrečil. Dolga je trajala njegovo zdravljenje in nikoli več ni bil sposoben za težko železničarsko službo. Upokojila so ga z malo pokojnino. Posledice tiste hude nesreče, ki ga je doletela v službi Južne železnice, mora še danes prenašati, prenaša pa jih s potrpežljivo vdanostjo. Vkljub vsem težavam in majhni pokojnini sta z ženo Marijo vendarle skrbno in vzorno vzgojila svoje štiri otroke.

Da je dočakal današnji lep življenjski jubilej, za to se g. Salamun danes zahvaljuje najprej svojemu Bogu, potem pa svoji skrbni ženi Mariji, katera mu je kot vzorna krščanska žena vsekar stala ob strani in mu pomagala njegovo bolezen lajšati. Pa tudi njegovi dobri otroci so si vedno prizadevali in si še prizadevajo, da bi svojemu očetu olajšali stara leta in bolečine njegove bolezni. Radi bi ga ohranili sebi in mami do skrajnih meja človeškega življenja.

Tudi njegovi tovariši, upokojenci, se ga bodo te dni z ljubeznijo spominjali, saj je bil dolgo let neumorno priden in delaven predsednik društva tistih železniških upokojencev in miloščinarjev, ki je dandanes le redka med nami, je g. Salamun deloval za svoje tovarše ter se ni dal oplasti od nobenih težav. Danes se je njegovo društvo združilo z drugimi takimi društvi in je on zdaj odvezan težkih skrbi. Prav gotovo pa še vedno s tisto prisrčno dobroto in voljo zasleduje brigo in težave svojih tovarišev, kakor je delal več ko dvajset let.

G. Salamun je življenjski optimist, ki nikoli ni stokal, ko so drugi godrnjali, saj je vedno bil poln vedrega zaupanja, ko se je drugih loteval že obup. To silo in moč je g. Salamun črpal iz svoje žive vere v Boga. Ta duh žive vere je živel v njegovi družini, ta duh je tudi tisti, ki iz njega izhaja tista dobrota in ljubezen v Salamunovi družini, ki je pravi blagoslov staršem in otrokom. Zvestemu naročniku »Slovenec«, ki g. Salamuna prištevamo med svoje naročnike in bralce že dolgo desetletij, tudi mi ob tem lepem jubileju želimo, da bi ga ljubi Bog ohranil njegovi družini še dolgo vrsto let!

(Dalje.)

Drole ne novice

Koledar

Četrtek, 18. decembra: Pričakov. Mar. poroda; Gracijan. škof. — Lunina sprememba: mlaj 18. dec. ob 11.18. Herschel napoveduje mrzlo in mrzel veter.
Petek, 19. decembra: Kvatre. Urban V., pa-pež; Nemezij, mučenec.

Novi grobovi

† Akademik Marijan Lenassi. Na Glincah pri Ljubljani je umrl akademik g. Lenassi Marjan, cand. chem. Vsa svoja dijaška leta se je udeleževal v katoliških organizacijah kot značen in plemenit fant. Bil je dober in iskren prijatelj vsem svojim tovarišem, veselje in nadej svoji materi ter bratom in sestram. Naj se spočije v Bogu! Njegovim svojem pa izrekamo iskreno sožalje. Pogreb draga pokojnika bo dne 18. dec. iz hiše žalski na Glincah na viško pokopališče.

Osebnosti

— Promocija. Na belgrajski visoki komercialni šoli je dne 10. t. m. diplomiral za inž. kom. vede znani športnik g. Franc Palme iz Ljubljane. Iskreno čestitamo!

— Vsem gospodom župnikom sporočamo, da smo ponatisnili Družinsko knjižnico, ki je prav, da jo ima vsaka družina. Naročila sprejema knjižarna Družbe sv. Mohorja v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19. Izvod velja 2.50 lire.

— Nagrade za setev žit. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove bo v želji, da se poveča pridelok žit, podeljevalo kmetovalcem nagrado 200 lir za vsak hektar površine posejane v jeseni ali spomladi s pšenico, ržjo, ječmenom ali s soržico. Nagrade bodo plačane obdelovalcem zemljišč v razmerju posejanih površin. Kmetovalci, ki želijo dobiti to nagrado, morajo izpolniti posebno prijavnico (obrazec se dobi pri občinskem uradu) in jo oddati občini v nadaljnje poslovanje. Rok predložitve prijavnice za ozimne setve traja do 6. januarja 1942-XX. Predložiti se morajo posebne prijavnice za ozimno in posebne za jare setve; podatki morajo biti točni in sicer se prijavnica ne bo vpoštevala. Kmetovalci, izkoristite ugodno priliko ter posojte za jarim žiti vse površine, ki so na razpolago in predložite prijavnico pravočasno, da boste lahko deležni nagrad, dovoljenih od ministrstva za kmetijstvo in dolgove. Prijave o jarjih setvah se morajo predložiti občinskemu uradu v roku enega meseca po izvršeni setvi.

— Darovi Rdečemu križu. Namesto venca na grob blagopokojnega gospoda Viktorja Medena, veletrgovca v Ljubljani, je darovala tvrdka Fr. Premrov in sin, parna žaga, industrija zabojev, Pokrajinskemu odboru Rdečega križa znesek 300 lir. — Pokrajinskemu odboru Rdečega križa je darovala neimenovana gospa 163 lir. Plemenitim darovalcem iskrena hvala!

— Podpornemu društvu za gluho mlado so poklonili nameščenci in zdravniki Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine v počastitev spomina blagopokojnega dr. Jože Bohinjca znesek 425 lir. Plemenitim darovalcem najiskrenejša hvala!

— Dobrim ljudem! Marsikomu je v spominu »Krvodajalec«, ki je temu ali onemu s svojo dragoceno krvjo rešil življenje, ga tako rekoč rešil smrti. Zato se obračamo z najljubnejšo prošnjo na dobra srca, da bi se spomnili krvodajalcev za letošnje božične praznike »kakšnim darilom bodisi v obliki živil ali denarja in s tem olajšali njihovo bedo. Darila sprejema in prijaznosti izključno g. vratar deželne bolnišnice. Če pa želite, da se zgodi kdo po darilo, prosim kličite tel. 35-81 (vratar bolnišnice), kateri pošlje potem osebo s pooblaštilom za prejeto darilo. Vsem v naprej najlepša zahvala. — Krvodajalci.

Ljubljana

1 Preselitev. Podružnica »Ljudske knjigarnice« v Ljubljani, ki smo ji rekli »Pri Ničmanu«, se je preselila na Miklošičevo cesto, v paviljon pri hotelu »Union«. Devotionalne, pisarske, šolske in podobne potrebe, ki so zdaj v zalogi v novem lokalu, se pa odlej dobe tudi v »Ljudski knjigarni« poleg stolne cerkve. — Ni se pa preselila uprava listov: »Vrtec«, »Lučica«, »Obiske« in »Akcijski«. Vse tozadevno poslovanje se vodi še nadalje »Pri Ničmanu«.

1 Rokodelski odere bo ponovil v nedeljo ob 5 popoldne Meškovi božični misterij »Henrik, govavi viteze«. Snov te izredno lepe in priske igre je zgodovinska in je zajeta iz časa križarskih vojn. Igra je igralsko nadvse dobro pripravljena. Obiska toplo priporočamo.

1 Stolna prosveta priredila v nedeljo 21. t. m. ob 5 popoldne v franciškanski dvorani 3 deli dramo »Reka«. Vstopnice po 8, 6, 4, 3 in 2 liri v predprodaji pri Šenkalu, Pred škofijo. Oskrbite si jih pravočasno!

1 Še teden dni, pa bo franciškanska Prosveta M. O. uprizorila na podlagi evangelija in tistega časa Gregorinova božično dramo »Kralj z neba«. Prva uprizoritev bo na sveti dan 25. decembra ob pol 5 popoldne, na praznik sv. Stefana in na nedeljo 28. decembra pa bo že ob 3 popoldne. Preskrbite si vstopnice že v predprodaji v trgovini A. Stilloj, Franciškanska ul. 1.

1 Na razstavi Deb-njak-Jakac-Mihelič govori g. Jože Gregorič, zgodovinar, o zgodovini grafike in o grafiki pri Slovencih danes, v četrtek, ob 16.

Gledališče

Drama. Četrtek, 18., ob 17.30: »Rokovnjača«. Izven. Petek, 19., ob 17.30: »Rokovnjača«. red. Premierski. Sobota, 20., ob 14.30: Zaključna predstava za Dopolavoro. Ob 17.30: »Bog z vami, mlada letala!« Red A.

Opera. Četrtek, 18., ob 17.30: »Madame Butterfly«. Red Četrtek. Petek, 19., ob 17: »La Bohème«. Izven. Dijska predstava. Zelo znižane cene. Sobota, 20., ob 17: »Prodana nevesta«. Red B.

Radio Ljubljana

Četrtek, 18. decembra: 7.30 Radijska poročila v slovenščini. — 7.45 Vesela glasba; vmes ob 8 napoved časa. — 8.15 Radijska poročila. 12.15 Koncert pianistke Marte Osterc-Valjalo.

12.35 Kmečki trio. — 13. Napoved časa; radijska poročila. — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17 Orkester ELAR-ja in komorni zbor pod vodstvom D. M. Šjanca: Operetna glasba. — 14. Napoved časa. — 14.15 Koncert kontraaltistke Bogdane Stritarjeve in tenorista Antona Sladoljeva. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini. — 17.15 Koncert sopranistke Jolande di Maria Petris, pri klavirju Cesarina Buonerba. 17.55 Koncert violinista Rodolfa Fantinija, pri klavirju Germano Arnaldi. — 19.30 Radijska poročila v slovenščini. — 19.45 Simfonična glasba. — 20. Napoved časa; radijska poročila. 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.40 Kramer in njegovi harmonikaški solisti. — 21. Koncert godalnega ljubljanskega kvarteta: Leo Pfeifer 1. violina, Albert Dermelj 2. violina, Vinko Šušteršič viola, Čenda Sedlbauer violončelo. — 21.45 Vokalni kvartet Lumar. — 22.05 Koncert kvarteta Jožek in harmonikaški duet Golob-Adamič. — 22.45 Radijska poročila.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik. Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinc ded., Cesta 29. oktobra 31.

Poizvedovanja

Na stojnici sem pri nakupovanju črev pozabil denarnico z večjo vsoto denarja. Ljudje, ki so bili tik za menoj, so mi znani ter pozivam tistega, ki je denarnico vzel, da jo prinese na isto mesto ali se naj zgasi v upravi »Slovenec«, kjer dobi moj naslov.

S Spodnjega Stajerskega

V Mariboru je umrl preteklo nedeljo skladatelj in klavirski virtuoz Pepo Winterhalter, star 43 let. Nemški listi naglašajo, da je bil odločen in zavezan Nemec ter dober skladatelj, ki je v kratkem nameraval dirigirati v Monakovem na spodnjestajerskem večeru svoje skladbe, pa mu je to zdaj smrt preprečila.

Končni uspeh zimske zbirke na Spodnjem Stajerskem. Nemški listi zdaj prinašajo končna poročila o uspehu zimske zbirke v spodnjestajerskih krajih in okrožjih. Dne 15. in 16. novembra je cestna zbirka dala po vseh krajih spodnjega Stajerskega vsega skupaj 196.391,46 mark. Ta denar je bil zbran po teh-le krajih in okrožjih: največ je dalo celjsko okrožje, in sicer 64.936,28 mark, okrožje Maribor mesto je dalo 41.460,38 mark, okrožje Ptuj je zbralo 27.529,04 mark, Maribor okolica je dala 23.834,08 mark, okrožje Trbovlje je vrglo 17.051,54 mark, okrožje Ljutomer 11.216,04 mark, okrožje Brežice pa 10.363,51 mark. V okrožjih Trbovlje in Brežice pa ni zbralo po vseh skupinah. Po glavi je največ prispeval Maribor-mesto.

V Mozirju in v okolici se je meseca vinotoka in listopada rodilo 13 otrok umrlo pa je 5 ljudi. Civilne poroke pri Sv. Marjeti pri Ptuj. Pred civilnim uradnikom pri Sv. Marjeti niže Ptuja so se poročili: Bogomir Toplak iz Gorosnice z Marijo Bombek iz Moškanjcev, Jožef Zihner iz Zamošja z Marijo Kranjc iz Mezgocev, Alojzij Seferko iz Moškanjcev s Franciško Toplak iz Kukave.

Soja v Bolgariji

V Bolgariji je 70.000 hektarjev sojinih nasadov. Skoraj celotni letošnji pridelok se izvozili v druge države. Bolgarska vlada ima v načrtu zgradnjo lastne industrije za pridobivanje olja iz soje.

Železo na Hrvatskem

Državni statistični urad v Zagrebu je izračunal, da bo znašala letna proizvodnja železa na Hrvatskem 175.000 ton, ko bodo izrabljali železne rudnike v celotnem obsegu. Sedanja narodna proizvodnja železa znaša 75.000 ton na leto. Na ozemlju hrvatske države je najvažnejše središče železarske industrije v Zenici.

Portugalsko prebivalstvo

Na Portugalskem niso imeli ljudskega štetja, pač pa so uradno objavili približne podatke o stanju portugalskega prebivalstva. Decembra leta 1940, torej pred enim letom, je bilo na Portugalskem 7.702.182 duš, na Azorih in Madeiri pa 536.107 duš. V zadnjih desetih letih se je portugalsko prebivalstvo pomnožilo za 876.299 ljudi. Na celini znaša gostota prebivalstva skoraj 81 na štirijski kilometer. V Lisbnu, državni prestolnici, se je število prebivalstva dvignilo v zadnjih desetih letih od 594.390 na 704.669, v drugem največjem mestu Portugalske, Portu, pa od 232.280 na 262.790.

V sili volk mušice žre...

Ko je začelo na Francoskem postajati tesno za tobak in so bile dnevne količine tobaka že večkrat občutno zmanjšane, so si začeli strastni kadilci pomagati na razne načine. Kade vse, kar se da silati v pipo ali zviti v cigareto, pa naj bo okus že kakršni si bodi, naj peče v jezik ali žgečka po grlu. Poprova meta, pomarančni listi, orehovo listje, praprot, lipov cvet, vse je dobro kot nadomestilo za tobak. Posebno priljubljeni so med kadilci kakaovi olupki ki so jih prej metali preč v kot brezkoristne, danes pa jih že tudi uživajo z mlekom kot nadomestilo za kakao ali kavo. Kade jih v pipah ali pa jih zdrobe ter zavijejo v cigarete. V južni Franciji ob reki Garoni je povpraševanje po tej vrsti »tobaka« zlasti veliko. Trgovci le težko ustrezajo velikim željam kadilcev.

Anekdoti

Gouverneur Amiens polkovnik Saint Preuil je l. 1663, oblegal Arras, z zvijačo ga je hotel zasedeti. V ta namen je poklical kapetana svojih čet de Courcellesa in mu rekel: »Hočem izvesti velik načrt z vašo pomočjo. Preoblekli se boste v kmeta in odšli v Arras prodajati jabolka. Tem se boste s kom skregali in ga v preprič zabodli. Obsodili vas bodo na smrt na vislicah. Ker pa obešajo zločince izven mesta, bodo morali odpreti mestna vrata in vas peljati ven. Jaz bom izabil to priliko, bom zavzel mesto in vas osvobodil.«

»Načrt je dober,« pravi kapetan, »vendar bi rad do jutri zadevo dobro premislil.« »Dobro,« odvrne polkovnik, »jutri mi sporočite, kako ste se odločili.«

Drugo jutro je kapetan sporočil polkovniku: »Vaš načrt se mi zdi izredno duhovito, mislim pa, da bi bilo bolje, če bi zamenjala vloge: vi se oblečite v kmeta, jaz pa vas bom osvobodil.«

Dve lepi knjigi „Slovenčeve knjižnice“ sta izšli!

Darujte jih svojim bližnjim in daljnim prijateljem za božič!

Sven Elvestad:

Mož, ki je oropal mesto

Prevedel Blaž Poznič.

Detektivska povest, če je pisana res duhovito in s potrebno literarno ambicijo, je in ostane najprimernejše berivo za razvedritev in duševni odpočitek. In Elvestad je pisatelj, ki ima vse dobre lastnosti za zgodbe iz tega žanra, saj ga kritika prištevajo poleg Doylea med naziraneješe predstavnike detektivske literature. V tej knjigi ni nobenih umorov in drugih »grdi« kriminalnih zadev. Je le silno napeta povest o znamenitem znanstveniku, ki iz »znanstvenec« potrebuje krade kar na debelo in ki med drugim okrađa tudi policijskega načelnika v Oslu (s stano vanjem vred) in svojega glavnega nasledovalca detektiva Kraga. — Duhovito zapletena in segava zgodba, ki jo boste res veseli.

Ernest Claes:

Pokojni župnik Campens

Prevel L. Ogrin.

(s slikami)

Razen prejšnje detektivske je izšla za božič, praznik miru in osrečujočega optimizma, še knjiga Pokojnega župnika Campensa (izgovori Kampensa), eno najprisernejših del v vsej književnosti. — Že ko je izšlo nekaj poglavij v »Slovenec« je to delo vzbudilo splošno zanimanje. Se večje bo sedaj, ko je prevedeno v celoti in opremljeno s številnimi izvirnimi flamskimi slikami. — S to knjigo je flamski pisatelj Claes — pri nas ga že poznamo po Beloglavčku — dal opis svoje mladosti v pri prosti vasi pokrajine Kempen, ki je tako podobna naši Dolenjski. — Vrstijo se pisani dogodki in zgodbe mladih in starih vaških prebivalcev, ki jim župnikuje Campens, do dna prirosta in svetniške duša. To je knjiga vaške sosesčine, pobožnih, grešnih in navianih župljanov in radostne mlade naugnanosti. V njej je toliko prisrčne topline, vedrega humorja in pristne vaške modrosti, da je nedvomno najlepša in najprimernejša knjiga, ki jo vam moremo dati za božič.

Kupujte te knjige!

Vsaka knjiga le 5 lir!

Iz Hrvatske

Hrvatski državniki v Benetkah. Naš list je že poročal, da je poglavnik istega dne, ko je v imenu hrvatske vlade napovedal vojno Angliji in Združenim ameriškim državam odpotoval v Benetke, kjer je imel več važnih posvetov z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano. S poglavnikom so odpotovali v Benetke tudi zunanji minister dr. Lorković, pravosodni minister dr. Puk, finančni minister dr. Košak in še več drugih višjih uradnikov iz posameznih ministrstev. Za časa njihovega bivanja v inozemstvu zastopa poglavnika kot državnega poglavarja maršal Kvaternik, zunanjega ministra dr. Lorkoviča notranji minister dr. Artuković, pravosodnega ministra dr. Puka in finančnega ministra dr. Košaka pa zastopa minister za obrt, veleobrtni in trgovino dr. Toth.

Proračun zagrebske občine. Proračun zagrebske mesne občine za prihodnje proračunsko leto znaša 240 milijonov kun.

Najvišje dovoljene cene mleku in siru. Urad za cene in mezde je določil najvišje cene za maslo in razne vrste sira. Po tej odredbi je določena cena za maslo 133 kun za 1 kg, za trapistovski sir za 1 kg 45,50 kun, za mentalski sir pa 66,50 kun.

Prepoved razlastitve kinematograf na Hrvatskem. Urad za državno propagando je prepovedal vsakršno razlastitev sedanjih kinematografskih podjetij na Hrvatskem.

Konknovaljavna oblika krone kralja Zvonimira. Izšla je zakonska odredba o končni obliki krone kralja Zvonimira. Krona ima sedaj tole obliko: Glavni del krone tvori zlat obroč s katerega so potegnjeni na obeh straneh močni ušesni, ščitniki. Obroč je na vseh straneh okrašen z dragulji rdeče in modre barve in biseri, ki so prepleteni z nakitom starohrvatskega tropleta. Sprejda jo na obroč trije križci. Znotraj je krona podložena z dragocenim baržunom.

Odredba o ustanovitvi stanovskih in drugih združenj v okviru ustaškega pokreta. Izšla je odredba o ustanovitvi stanovskih in zvez društev na področju ozemlja neodvisne države Hrvatske v okviru ustaškega pokreta. Glavna zveza obsega naslednje zveze: Hrvatsko zvezo kmetov, Hrvatsko zvezo obrtnikov, Hrvatsko zvezo vojnih invalidov, Hrvatsko zvezo državnih nameščencev, Hrv. zvezo samoupravnih nameščencev, Hrv. zvezo svobodnih poklicev, Hrv. zvezo veleobrtnikov, Hrv. zvezo obrtnikov, Hrv. zvezo trgovcev, Hrv. zvezo upokojencev, Hrv. zvezo hišnih posestnikov, Hrv. zvezo športnih in planinskih društev, Hrv. zvezo gasilcev, Hrv. zvezo prosvetnih in kulturnih društev in Hrv. zvezo dobrodelnih društev. Po tej uredbi mora biti vsak na Hrvatskem član svoje stanovske organizacije. Za voditelja državne zveze stanovskih zvez in društev je imenovan poveljenik glavnega ustaškega vodstva, tajnik predsedništva prof. dr. Aleksander Seitz.

Knjige »Slovenčeve knjižnice« so najlepše darilo za božič in novo leto. Vsaka knjiga le 5 lir!

Iz Srbije

Vpisovanje državnega posojila v Srbiji. Na svojem zadnjem potovanju po Srbiji je minister za narodno gospodarstvo tudi na več sestankih omenjal, da bo sedanja srbska vlada razpisala večje notranje posojilo, ki ga bo uporabila za obnovo razdejane Srbije.

Ljudske restavracije tudi v Nišu. Za Belgradom namerava ustanoviti ljudske restavracije tudi Niš. Takih kuhinj nameravajo ustanoviti več. V njih se bodo lahko hranili uradniki, ostali siromašnejši sloji, ki bodo v njih dobivali hrano še pod režijskimi stroški.

Podpora za akcijo proti komunistom. »Novo Vreme« poroča, da je predsednik srbske vlade sprejel znanega srbskega industrijalca inž. Savčiča, kateri mu je izročil 200.000 dinarjev kot svojo podporo za borbo proti komunistom.

Združenje gledaliških igralcev za svoje neza poslene člane. Združenje gledaliških igralcev v Belgradu je poleg denarnih podpor, ki jih je izplačevalo svojim nezaposlenim članom, sedaj odprlo v

Belgradu tudi novo gledališče, ki bo dajalo predstave v dvorani Kolarčeve ljudske univerze. S tem je združenje zaposlilo okoli 20 gledaliških igralcev.

Prepovedana izdelava belega peciva. Minister za narodno gospodarstvo je na svojem krožnem potovanju po Srbiji najstrožje prepovedal izdelavo in prodajo belega peciva.

Stalna razstava umetnin belgrajskih umetnikov. Belgrajski umetniki so v enem večjih prostorov v ulici Kneza Mihajla odprli prvo galerijo slik sodobnih srbskih slikarjev.

Mišek in Netopir

XIV.

Razbojnika so ujeli.

Mišek je zagrabil za dolgi pas, ki ga je imel razbojnik ovitega okrog života — po naj-novejši španski ali ameriški modi. »Kaj se je zgodilo?« je zavpil Netopir.

Ko je Mišek vlekel Netopirja za pas, se je ta vrtel in vrtel okrog sebe kot kaka frtavka. Vrtel se je in vrtel, klical vse žive in ne-žive zlodeje na pomoč, videl je Miška zdaj spodaj zdaj zgoraj, vsa zemlja se je vrtela z njim vred okoli, vse mu je bilo ko en sam črn oblak in že se mu je stemnilo pred očmi, ko je začutil, kako se mu je pas odvil in je z glavo naprej začel padati v prepad.

»Pomagajte! Padam!« je kričal na vso moč. Nikar ni bilo ničesar, česar bi se bil oprijel, ves up in vsa nada sta mu šla po vodi.

KULTURNI OBZORNIK

Detektivska povest v »Slovenčevih knjižnicah«

Kot šesta knjiga v Slovenčevih knjižnicah je izšla detektivska povest Svena Elvestada: »Mož, ki je zbral meste«. Z naslovno sliko J. Beranka je na znan spominja na napeto branje, kakršnega vzame ponavadi človek s seboj na pot, v vlak ali kamor koli, kjer mu preti, da mu bo tovarišil dolga. S tako zapleteno in bolj duhovito, kakor pa življenjsko zgodbo si na najhitrejši način prežene čas ter doživi nekaj trenutkov in radovednih pričakovanj, na koncu si pa zadovoljen ali pa razočaran, vsekakor pa hvaležen za preživeto trepetanje ter za duhovito reševanje rebusa. Včasih je tak rebus bolj zapleten, včasih manj, po duhovitosti, s katero se rešuje vozil tajnosti, sredi katere je ponavadi zločin, in po duhovni, etični globini se sodi tudi vrednost detektivske povesti. Tako povest je namreč lahko sama po sebi zelo velike vrednosti, če je zajeta dovolj človeško in globoko, kajti iskanje greha je lastno človeški naravi, kakor tudi poznanje vseh vzrokov, ki so vodili človeka v zločin. Iz take metafizične potrebe je n. pr. nastal eden največjih svetovnih »detektivskih« romanov, Dostojevskega Zločin in kazna, le da je tu bolj kot v detektivki, položena težnja po odkritju in izpovedi v zločinca samega. Detektivski roman je že po svojem bistvu napet, ker je grajen vedno nasprotno od navadnih povesti, namreč: od posledice na vzrok, nekako tako kot Ibsenove drame. Zločin se je zgodil, Abel je umrl, in sedaj se začne vprašanje: Kaj, kje je tvoj brat? Toda tako globoko sežejo le najgloblje detektivke, ki imajo v tem dnu zvezo s tragedijami. Sedanji pojem detektivke pa predstavlja le lahko čtivo, bolj nasičeno samo policijsko radovednost po vzrokih zločinov ali tatvin, tisto radovednost, ki je lastna predvsem ulici in ne sega v etične globine umora, temveč v njih tehnično izvršitev, kjer tudi ne gre toliko za kazen, temveč za odkritje mehanizma, lov za senzacijo. Ponavadi si stoji nasproti dve inteligenci: zločinčeva in detektivova, ena, ki zabrisuje, kar hoče druga odkriti; to vodi do napetosti in do konca, ki se večkrat pokaže kot navadna igra, bluff. Tako je detektivska povest že postala poseben pojem ter se je razvila obenem z razvojem velemešt, z legli zločinov in vzgojo detektivov. Tako je eden prvih detektivskih pisateljev Edgar Poe, za njim pa so prišli taki kot Conan Doyle s svojim Sherlockom Holmesom, ali drugi z Arsenom Lupinom, z zločincem v središču, ali pa Chester-ton s svojim očetom Brownom, ki je tej vrsti duhoviti igrar dal novo globino, preprosto religiozno misel in pamet, ob kateri se vsa duhovitost nasprotnikov razbije. Take detektivke so tudi dobre, doim je veliko slabih, ki odkrivajo samo slast do zločina in zapeljujejo mladino v zločin: prav zaradi same draži igre na življenje in smrt ter zaradi odkrivanja trikov zločincev, kar je lahko prava šola za pohujšanje.

Detektivska povest Svena Elvestada »Mož, ki je zbral meste« je po svojem bistvu neka larpur-lartistična detektivska povest, kjer ni prišlo do pravega zločina in ne do prave kazni, kjer gre le za igro zaradi igre same, in sta postavljeni druga proti drugi resnično samo dve močni inteligenci, dva duhova, ki se motata v zanke in od-motavata: detektiv Ashbjörn Krag in učenjak d'Al-ber. Povest sliči tako rebusu, polnem stranpoti in trikov, najdb in zapletljivosti, ki so si enako-vredne ter bi se ne prišlo do konca, da ne pride nekdo tretji kot deus ex machina in poda naj-manj pričakovano rešitev, ki marsikoga razočara. Ta povest o naravnosti čarovniških tatvinah, ki se dajo malo opravičiti le z izredno inteligenco sve-tovnega učenjaka, ki je poglavar tolpe, je namreč samo niz duhovitosti, ki presegajo skoraj mejo verjetnosti, bude pa senzacijo in zanimanje za rešitev, ki jo prinese advokat iz Pariza tedaj, ko je detektiv že sam na pravi sledi in jo razloži: vodja tolpe d'Alber je svetovni učenjak, milijonar, ki pa iz znanstvenega zanimanja za jezik-tatov postane sam tat in seveda — ker jih po inteligenci presega — tudi najbolj duhovit tat, kar jih je kdaj živel. Ker torej ni kradel zaradi denarja ali da bi koga okdoval — kajti vso iz-gubo plačuje za njim njegov advokat —, tudi ni dobil druge kazni kakor eno leto opazovalnice, ker se tako skrajša zaradi kraje zdi pametnemu razumu nesmisel, kar tudi je, ter zato trpi povest ravno na premajhni življenjskosti in polnokrv-nosti. Kolikor manjka te, toliko ima v večji meri duhovitosti in napetosti ter izpolnjuje torej osred-nji namen detektivke: zavozlava ene niti v druge, skuša med sabo dva duha, ju zaposluje z organi-ziranjem tatvin in odkrivanjem v nekakšnem du-hovnem ravnotežju, v borbi, ki zanima našega duha. V toliko je to dobra detektivka, slabša pa je z ozirom na začetek in konec, z ozirom na krivdo in kazen, kajti vse je le kaprica, zanesenost, zlo-čin, ki še ni zločin, potegavščina, ki se dajo po-plaćati s povrnitvijo škode. Učenjak je zadoščeval znanstveni strasti, ki ga je zapeljala v bližino zločina po spretni šuhovski igri z detektivki.

Tako je povest spretna detektivka, ne glo-boka in ne etično visoka, temveč zanimiva, na-peta, toda prav za prav zaradi pomanjkanja večje polnokrvnosti malce suho branje, zanimivo pa še posebej zaradi tega, ker je brez vsakene — lju-bezenske zgodbe, ki v podobnih primerih igrajo tako veliko in slabo vlogo.

Pisatelj Elvestad spada med najboljše pisate-lje detektivskih povesti ter je tudi Pozničev pre-dvod dober in živahen.

Ljubljanska drama: »Bog z vami, mlada leta!«

Neposredno za veseloigro »O, ta mladina!« je prišla ponovno na spored komedija »Bog z va-mi, mlada leta«, s katero se je lani zaključilo gledališko leto v Drami. Letošnja uprizoritev je po tem takem samo ponovitev (prvič dne 21. no-vembra t. l.), ne premiera v običajnem pomenu besede, kljub temu, da je v zasedbi posameznih vlog nekaj sprememb.

Igra, ki sta jo spisala Sandro Camasia in Nino Oxilia, je v splošnem sprejemljivejša, kakor njena neposredna predhodnica. O nji smo pisali že po prvi uprizoritvi (»Slovenec«, 7. junija 1941-XIX), zato naj le na »kratko ponovimo, da nas njena zgodba postavlja v dijaško sobo, kjer smo priče študentske vneine in razigranosti, ljube-zni in pustolovščin ter — naposled — rahlega razočaranja in na pol veseliga, na pol bridkega slovesa od mladosti. Posebej je treba poudariti dobro zadeto dijaško (akademsko) okolje, ki mo-re zanimati ne le tistega, ki ga pobježe pozna, ampak je slej ko prej mikavno tudi za druge. S tem pa si igra utira pot med najširše plasti ter ji je zlasti na odru zagotovljen uspeh, kakor vsem tako imenovanim popularnim delom. Pač pa češ da gre za edino odrsko delo imenovanih av-

torjev. Veseloigra »Zbogom, mlada leta« je res je ob tej priliki treba popraviti napačno navedbo, da edino delo, ki sta ga napisala Camasio in Oxilia skupno, ni pa to vse, kar je ta ali oni zase napisal. (Prim. Silvio d'Amico, Italijansko gle-dališče.)

Časovna razdalja med lanskim uprizoritvijo in letošnjo ponovitvijo ni prevelika, zato je razum-ljivo, da je igra še zmerom v skladu s tisto obli-ko, v kateri jo je postavil na oder režiser gospod Josip Šest. O vseh osebah, ki nastopajo v veselo-igri, bi lahko brez pridržka ponovili sodbu, ki smo jo izrekli ob priliki prve uprizoritve. Na no-vo moramo omeniti predvsem g. Rastresena, ki sedaj prvič nastopa v igri. Novi igralec je zaje-l Leona Dalpreda sicer drugače kakor njegov pre-jšnji oblikovalec, vendarle ga je podal svojico in enotno tako da je bil vsesokoli učinkovit in v svoji preprosti nerodnosti in prisilni omejenosti resnično prikupen. Če izvzamemo pri njem že stereotipno pretirano zvijanje s telesom, je po-pustil tu in tam le v nekaterih prizorih tretjega dejanja. Na splošno pa je pokazal g. Rastresen v tej vlogi prav lepe igralske sposobnosti in jo lahko označimo za njegovo najboljšo dosedanjo odrsko podobo. Ob tem primeru se je pokazalo, kako velikega pomena je za slehernega igralca primerna zasedba in razdelitev vlog, kar pri nas vobče premalo upoštevajo.

Za tistega, ki je igro že videl, je bila ta po-doba najzanimivejši del letošnje uprizoritve. Si-ker pa ima veseloigra tudi sama po sebi mnogo hvaležnega občinstva.

France Vodnik.

Koncert Polajnarjeve in Dernovškove

V mali Filharmonični dvorani sta priredili intimen koncert dve mladi umetnici: pianistka Emilija Dernovškova in sopranistka Ljudmila Polajnarjeva. Drugo že poznamo s koncertnih na-stopov za časa njenega študija, pa tudi po po-znejšem delovanju v operi in drugod. Emilija Dernovškova se je na prvkrat pojavila v ljub-ljanski koncertni dvorani, pa si je s svojim od-ličnim nastopom takoj osvojila srca poslušalcev, ki so prišli na koncert sicer v bolj majhnem šte-vilu, a so bili toliko bolj hvaležni za užitek, ki sta jim ga obe umetnici nudili.

Pianistka Dernovškova je zaigrala Beetho-vne varietete v e-molu, Novakove štiritdelne Pesmi zimskih noči in Kaanovo fantazijo na Sme-tanov ciklus Moja domovina. Pokazala je veliko tehnično znanje in čut za pravilno interpretacijo skladb. V kolikor je pri Novaku govorilo čustvo, toliko je prišla pri Kaanu tehnična izurjenost do veljave. Občinstvo je njeno igro sprejelo z veli-kim odobravanjem in priznanjem. Pianistka je zaigrala za nameček še Mozartov Adagio iz Sonate v F-duru. — Sopranistka Polajnarjeva je zapela kot vmesne točke dve Pavčičevi pesmi (Uspavanka in Kaj mi pravi ptiček) ter Ravnikov Pozdrav iz daljave in Lajovčevu Kaj bi le gledal. Dodala je še Pavčičevo Pastirico. Za njen izdaten, prodoren glas je mala Filharmonična dvorana skoraj premajhen akustičen prostor. Marsikaka trdota, ki jo je iz prevelike bližine opaziti, v več-jem prostoru sama od sebe izgine. S tega stališča gledano, je najlepše zvenela Pavčičeva Uspavanka. Sicer je pa pevka vse pesmi izvajala z ra-zumevanjem in s pristnim doživljem. Na klavirju jo je tenkočutno spremljala ga. Dernovškova.

M. T.

Smrt italijanskega geografa De Agostinija

Pred kratkim je umrl šriom Italije, pa tudi izven nje znani italijanski zemljepisec, še bolj kartograf, Giovanni De Agostini.

Njegovo delo za italijansko zemljepisno zna-nost v Italiji se da primerjati, v manjši meri

Sport

Več stika med šolsko telesno vzgojo in športom!

Ljubljana, 17. decembra. Danes dopoldne je začela tudi klasična gimnazija z rednim poukom. Kakor znano, bo-do imeli v smislu novih učnih načrtov v vseh razredih vseh srednjih šol tudi obvezno telesno vzgojo. Dvakrat tedensko bodo dijakii imeli priložnost, da se bodo v telovadnicah razvedri-li in da bodo krepili svoje mišice, kar ne bo brez pomena za lepo in zdravo rast našega in-teligenčnega naraščanja.

Uvedba obvezne telesne vzgoje v vse sred-nje šole je naletela zlasti v športnih krogih na splošno odobravanje. Voditelji našega športa pričakujejo, da bodo učitelji telesne vzgoje seznanili svoje učence tudi s tistimi vrstami športa, ki pridejo v poštev za razmere v sred-njih šolah. Prvo mesto pripada vsekakor lahki atletiki, za katero je mogoče pripravljati učen-ke in učence tudi v šolskih telovadnicah. Prav koristno bo tudi, če bodo v šolah vadili pri-pravljalne vaje za smučanje. Veliko manj ne-sreč bo na terenu, če bodo vadili dijaki najprej smučko gimnastiko in se bodo podali na snežne poljane šele potem, ko bodo za smučanje pri-pravljani in utrjeni.

Glavna naloga šolske telesne vzgoje pa je in ostane, da dobijo učenci prepotrebne osno-vne pojme o lepem obnašanju, ki mora krasiti vsakega športnika. Gre za osnovna vprašanja športnega bon-tona, za pravilno držo telesa, le-po korakanje, vljudno občevanje — skratka za one pozitivne formalnosti, katerih se učijo tudi v vojaških šolah in ki precej prispevajo k temu, da se razvije iz plašnega in nerodnega fanta prikupen fant od farec.

Pri šolski telesni vzgoji je izredno veliko priložnosti tudi za splošno vzgojo in za po-stopno uvajanje viteških lastnosti, brez katerih ni pravega športa in pravih športnikov. Znano je, da je težko in skoraj nemogoče popraviti to, kar smo pri vzgoji organiziranih športnikov zamudili. Če pa se bodo dijaki že pri šolskih telovadnih in športnih vajah navadili na vi-teško obnašanje, se bo to tekom let poznalo tudi v slovenskih športnih organizacijah. V tem smislu želimo več stika med šolo in špor-tom. Delo v šolskih telovadnicah mora postati visoka šola zdravega ljudskega športa, športne organizacije pa morajo dokazati, da stremijo za istimi cilji, ki so: delo na široko, pri kate-rem gre v prvi vrsti za vzgojo plemenite, zdra-ve in odporne mladine.

»Juventus« se vzpenja

Posebno krepko si je opomogel preteklo ne-delje Juventus, ki je zmagal nad Torinom s 3:0.

Sovražniki življenja

Pravilna prehrana ter zmernost v jedi in pijači - Važno je, kako jemo
Je spanje po kosilu koristno? - Lenoba, glavni sovražnik življenja

Vsakdo hrepeni po zdravem in dolgem živ-ljenju. Bolezni krajšajo življenje; mnoge bolezni zakrivimo ljudje sami. Prvi pogoj za zdravo živ-ljenje in lepo starost je pravilni način prehrane ter zmernost v jedi in pijači. Kakor pravijo zdrav-niki, povzroča nepravilni način prehrane nad po-lovico obolenj. Crevo je zbirališče mnogih sovra-žnikov človeškega zdravja. V črevesu in v preba-vilih žive majhni škodljivi zajedalci v obliki mikroorganizmov, tu se razvijajo kisline in plini, ki zadržujejo kri ter zavirajo delovanje orga-nizma.

Gre za količino in za izbor jedi. Preobložen želodec (seveda v normalnih časih) obremenjuje prebavila, leni duha in kvari človekovo razpo-loženje. Večina prebavnih nevedstnosti, kakor n. pr. zaprtje, ima vzrok v tem, da se človek naen-krat preobloži. »Moderne bolezni«, kakor karies, sladkorna bolezen, nervozna obolenja zaradi kr-vnega pritiska izhajajo od zauživanja beljakovin in maščob prepolnih jedi. Ko imamo sedaj manj skušnjav za take jedi in segamo bolj po ogljik-o-vih hidratih, ki so v krompirju, kruhu, sadju, ze-lenjavi, so nam take bolezni prihranjene. Najbolj zdrava hrana je sadje, zelenjava, solata, riž, ko-ruza, sočivje, kruh, krompir, mleko, kaša. Vsi ljudje, ki so dočakali visoko starost, so zauživali malo mesene in mnogo lahke zelenjadne hrane. V jedi in pijači so bili zmerni.

Jej počasi in v miru

Zelo važno je, kako jemo. Če hočesh hranó dobro prebaviti, jej počasi in vsak grizljaj dobro pomešaj s slino. Zlasti v časih, ko hrane ni na pretek, moramo gledati, da bomo dobro izrabili vsa hraniva in to dosežemo, če jemo počasi in v miru. Kar je v naglici zaužito, malo koristi. Drugi pogoj za dobro prebavo je mir. Ne razburjaj se med jedjo. Malo lahke glasbe dobro je.

Kolikokrat na dan naj jemo? To je odvisno od zdravja. Za prebavo je najbolje jesti štiri do petkrat in vedno le manjšo količino. Posebno za nervozne in slabotne ljudi je priporočljivo, jesti več kakor trikrat na dan in vedno le malo ter lahke jedi. Priporočila se jim mleko in čokolada.

Sicer, oranju ledine na istem polju pri nas, ki sta jo izvršila Kozler in Kocen. De Agostini je v začetku sam, brez državne podpore, skoraj iz nič ustvaril temelje italijanski kartografiji. Osamo-svojil jo je od inozemstva leta 1901., ko je ustanovil sloviti zavod v Milanu »Istituto geogra-fico De Agostini«, od koder so izšli vsi važnejši italijanski atlanti in karte.

Druga njegova temeljna zasluga pa je širje-nje zemljepisne vede med široke plasti, posebno s »Calendario-Atlante«, ki ga izdaja nepreneho-ma že od leta 1904. dalje. Ta priročni atlant je vsako leto objektivno in točno prinašal vse na-stale spremembe na zemljevidu in statistiki z vseh celin. Tretja De Agostinijeva zasluga je uveljavitev italijanske limnologije (jezeroslovje) z izdajo »Atlante dei laghi italiani« pod pokro-viteljstvom Italijanske akademije.

Dvoje njegovih zadnjih večjih izdaj je cerkveni atlant Italije v merilu 1:125.000, ki je iz-šel pred štirimi leti in prav zadnje obsežnejše delo »Imago Italiae«, o katerem smo v tem ob-zorniku že brali; tu prikazuje Italijo na poseben intuitivno-figurativni kartografski način.

Rajni znanstvenik je študiral v Turinu. Zgo-dovino in zemljepis je dovršil v Berlinu in se je nato spopadel v slavnem kartografskem za-vodu Perthes v Gothi. Komaj trideset let star se je vrnil v domovino, kjer je pričel z obsežnim kartografskim delom in z ustanovitvijo dveh kartografskih zavodov. Bil je član raznih znan-stvenih družb. Z njim je italijanska zemljepisna veda izgubila enega svojih prvih mož.

Nekaj minut pred jedjo naj počivajo. Veselo raz-položenje pospešuje prebavo, ker ugodno vpliva na delovanje želodčnih sokov in pravilno poganja kri v prebavne organe.

Četrte ure počitka?

Kratko spanje po kosilu ni vedno priporočlji-vo. »Četrte ure počitka« se kaj rado podaljša za celo uro, želodec se polni in predolgo zadržuje hrano. Mnogi postanejo leni in nerazpoloženi po popoldanskem spanju. Bolj priporočajo po kosilu zmeren sprehod, da se želodec hitreje izprazni. Le nervozni in starejši ljudje naj si privoščijo nekoliko počitka po kosilu.

Velik sovražnik človeškega zdravja je lenoba. Najbolj zdravi so navadno ljudje, ki telesno dela-jo, se mnogo gibljejo po svežem zraku ter pri-prosto žive, kakor kmetje, vrtnarji, lovci, vojaki itd. O večno mladem Bernardu Shawu pripovedu-jejo: kljub dolgim uram trdega duševnega dela najde vedno čas za krepitev telesa, ko koplje na vrtu, žaga in cepi drva in podobno.

Dihaj pravilno

Tudi pravilno dihanje podaljšuje življenje. In čim čistejši je zrak, tem učinkovitejša je di-hanje. Zrak je kruh pljuč, kajti z vsakim dihom vrkamo vase novo življenjsko silo. Kisik, katerega vdihujemo, čisti kri in uničuje, zažiga, bolezen-ske klice v pljučih. Najkoristnejše je dihanje s prepono. Na rentgenskem aparatu opazimo, da pri vsakem vdihu vpadе prepona, in srce ter velike žile, ki dovajajo in odvajajo kri, se razširijo. Pri dihu zavzame srce zopet staro lego. To je ne-kaka naravna masaža notranjih organov, obenem pa se tako najbolj izprazni izrabljeni zrak, ki ga nadomesti novi sveži zrak. Zavestno dihanje s pre-pono je vir zdravja in dolgega življenja.

Voljo do življenja krepí tudi dobro in veselo razpoloženje. Jezljivi, večno mrlki, razburilivi in nezadovoljni ljudje ne žive dolgo. Zato bodi ve-der, z dobro voljo prenašaj vsakdanje križe in te-žave in jih ne večaj še z lastno godrnjavostjo, ki ti prav nič ne pomaga, marveč le škoduje.

godite na ta način, da dvignete roko navpično gor in si izberete tiste smuči, ki segajo od tal do sre-dine dlani iztegnjene roke.

Če nimate preveč denarja in če ne nameravate veliko smučati, se lahko zadovoljite z jezenovimi smučmi. Če pa vam žep dopušča, si izberite hickory smuči in če hočete še boljše, kupite dilce, ki so zlepljene iz raznih plasti lesa. Teža smuči ni bi-stvene važnosti, pač pa napetost in prožnost. Le od napetosti je odvisno kako bo težala smučka na snežni podlagi. Smuči, ki so kakor propeler zlepl-jene iz raznih vrst raznega lesa, imajo baš to prednost, da bolje držijo pravilno napetost smu-ških obokov. Razume se, da ne sme biti moč obo-kov poljubna, temveč v razmerju s telesno težo smučarja. Kadar smučka izgubi pravilno napetost, jo lahko popravimo sami s tem, da jo na doličnem mestu polagoma ogrejemo in napnemo.

Začetnikom svetujemo, da kupujejo svojo smu-ško opretno vedno v družbi izkušenejših strokov-njaka, ki bo znal izbrati res primerne smuči, vezi in palice.

Šport v kratkem

Smučski klub v Freiburgu, čigar član je bil znani pravak Rudi Cranz, je sklenil, da bo imenoval eno najlepših prog na Feldbergu po svojem prava-ku, ki je padel na vzhodnem bojišču. Vsako leto bodo prirejali na koncu zimske sezone spomin-ske tekme na R. Cranza.

Švedski šport žanje vedno večje uspehe. Ne-deljo za nedeljo prireajo na Švedskem medna-rodne tekme, pri katerih prihaja vedno bolj do izraza presenetljivi napredek švedskih športnikov. V nedeljo so imeli v Stockholmu mednarodni bok-sarski dvoboj z Nemci. Proti pričakovanju pa so zmagali spet Švedi v razmerju 10:6.

Drsalca Strauch-Noack sta zmagala na tekmi za nemško prvenstvo drsalnih parov. Zakor znano, sta prešla Baierjeva in Pausinova med profesional-ce in tako je bilo mogoče, da je prišel na površje mlad drsalni par Strauch-Noack. O novi dvojici poročajo, da ima izreden posluh za graciozne ples-e na drsalhah po glasbi.

Na Stajerskem so priredili prve smučske tekme, katerih se je udeležilo 35 smučalcev in 16 tekalcev. Proga za smuk je bila 3500 m dolga, višinska raz-lika pa je znašala 450 m. Prvi je bil Mitter (Ce-lovec) 4:35.8 min., drugi Huss (Eisener) 4:44.8, tretji Angerer (Celovec) 5:04.3. Tekalci so se po-merili na 10 km dolgi progi. Zmagal je Zahn (Do-nawitz) v času 26.01 min.

Korošci so boljši v hokeju na ledu od Stajer-cev. V soboto so zmagali s 6:1, v nedeljo pa s 3:1.

Vedno nove uspehe žanje »povodna deklica« Hvegerjeva, ki gostuje te dni v Nemčiji. Na 100 m prosto je zmagala v času 1:07.7 min. V plavanju na 400 m prosto ji sploh niso mogli najti primerne konkurentke. Zaradi tega so zbrali štiri sprinterke in sestavili štafeto, ki je plavala proti danksi zma-govalki. Pri tem je dosegla R. Hvegerjeva odličien čas 5:12.8 min.

Joe Louis poklican k vojakom? Pisali smo že, da se bo Louis, mož železne pesti, boril januarja prihodnjega leta proti Baeru za svetovno boksar-sko prvenstvo. Medtem smo čitali, da so tudi or-jaškega Louisa poklicali v vojaško suknjo. Časni-karji pa sodbijo, da ne gre za kaj drugega kot za reklamo in povečanje zanimanja za nastop straho-valca vseh boksarjev.

Maščevanje

»Tuli sinko in vpilj, kar najbolj moreš! Pre-vpij sosedov radio!«

Francesco Perri:

15

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

Marcus Adonij je zardel kakor cvet granatne jablane in neznansko tesno mu je bilo pri srcu. Vsi so ga tako čudno gledali.

Afer se je obrnil k Valeriju in rekel natihoma:

»Prav lep dečko je. Ali ga misliš pokloniti Cezarju?«

Marcus Adonij je ujel Afrove besede in ne da bi okleval, se je odrezal:

»Motiš se, Domitius, jaz nisem suženj, da bi me kdo daroval Cezarju. Svoboden sem in sem Rimljan!«

»Dobro si mu jo zasolil, dečko,« ga je pohvalil Fufius, »pravi Valerius si in delaš čast svojemu očetu, ki je bil velik gospod.«

Krepki Markov odgovor je napravil vtis. Afer se je pripravljala, da bi mu ljubezljivo odgovorila, a tedaj so se odprla vrata ograje in štirje pretorijanci so prignali v vrt neznane človeka, ki je skoraj tekel in izginil skozi velika vrata v vilo. Bil je lasast in bos in imel novo tuniko, ki se ji je videlo, da je bila v hitrih prikojenih.

»Kdo je?« so se spraševali nekateri, nekoliko presenečeni ob tej prikazni.

»Nek Jud, razlagale sanj,« je povedal Eno-barbus. »K Cezarju gre, ki se želi z njim pogovoriti!«

15.

Marnje o Panovi smrti so tudi Tiberija močno vznemirile.

V bogove ni nikdar prav verjel, niti v mladoeti ne, a izza svojega dolgega bivanja v Grčiji

je slepo verjel v demoneke sile, v prerokbe in v odgovore raznih čarovnikov.

Zadnje čase je po cele dni prebil s svojim dvornim astrologom, proučeval z njim kabalistične simbole, ki jih je dobival z Vzhoda, in si dajal razlagati sanje, ki so mu v starostni dremavi vzmernirale noči.

Ker je bil nesrečen v družini in ga je svet prevaral, se mu je prignila vsa bedna okolica, ki se je pred njim laskala, družod pa razlagala njegove umazanije. Ljudi je sovražil z neko prirajeno mizantropijo in predajajoč se nenaravnim elastem, da bi se v svoji dolgotrajni osamljenosti raztresel, je postal starih strahovito nezaupen. Nekaj časa je imel že kar neki nagoni občutek, da grozijo svetu nenavadni tajinstveni dogodki, in bal se je za svoje življenje in za državo. Rim je bil nekaj ogromnega in pošastnega in zdelo se je, da živi kakor sleherna pošast uročeno in nenaravno.

Vse govornice o bližajoči se preobrazbi vesolja so vključevale seveda tudi propad Rima in uničenje njegove moči. Nekaj usodnega in nezasiščenega naj bi vse to povzročilo. Kaj če bi on, cesar, umrl v kletih dvorne palače kakor Druzus in moral prej jesti drobir svojega ležišča, ali če bi ga pobila ljudska besnost in ga zavlekla v Tiberio kakor Sejana...

Ob taki bojazni je kar ledenel. Zato se je ob novici o Panovi smrti s svojim astrologom za tri dni zaprl in je po njegovem nasvetu pisal vsem upraviteljem provinc, naj mu sporočijo vse novice, zlasti verskega značaja, ki bi potrjevale razširjeno govornico.

Poročila so začela kmalu prihajati. Svet je bil ta čas zares poln čudnih znamenj. Upravitelj Egipta je pravkar sporočil, da so v ondodnih ravninah našli govorečega vola. V Kapadociji so pastirji raznesli, da se je prikazal v

gorah Aktis kot otrok in da ga v neki votlini blizu nekega studenca dojita košuta in levinja.

Največ ekri pa je povzročilo Tiberiju poročilo Poncija Pilata, upravitelja Judeje.

Pilat je poročal, da se nekako eno leto že mudi ob bregovih reke Jordana goreč prerok, o katerem menijo nekateri, da je Elija. Prerok Elija pa je živel v Izraelu že pred nekaj stoletji in delal nenavadne čudeže. Najčudovitejši pa je bilo, kar se je o njem pripovedovalo, da namreč ni umrl. Proti koncu njegovega življenja ga je nekega dne, ko je hodil s svojim učencem po puščavi, odpeljal ognjen voz pod nebo. Zdaj se je zdela, da se je vrnil na zemljo v osebi novega preroka, imenovanega Johanan. V puščavi živi in se hrani s koblicami, koreninami in v divjim medom, od časa do časa pride k Jordanu, zbira okoli sebe pastirje, ustavlja karavane, ki prihajajo iz Tiberije, in strah vse z oznanjanjem bližajoče se preobrazbe sveta. Svoje učence potaplja v vodo in jih opominja, naj se prizadevajo, da bodo čisti in pripravljeni na duhu, ker so časi dozoreli. Tiste dni naj bi prišel v Jeruzalem neki potomec Davidov, ki so ga preroki v Izraelu že toliko vekov oznanjali kot Maziljenca Gospodovega in ga je Danijel imenoval prvi med njimi Sina človekovega. Ta zmagovalni knez naj bi pokončil vsa obstoječa vladarstva in ustanovil pod svojim žezlom novo kraljestvo, ki bi obsegalo vse narode.

»Obveščam te, o Cezar,« je zaključil Pilat svoje poročilo, »da je ta pokrajina svet zanesenjakov in blaznežev, a da jaz nič ne dam na to, kar govorijo njihovi pobožniki. Ker si mi pa ukazal, sem ti poročal o vsem, kar ta čas vzbuja zanimanje tukajšnjega prebivalstva. Če želiš, dam tistega preroka zgrabiti in ti ga pošljem v Rim.«

Pilatovo poročilo je torej cesarja silno razburilo. O judovskem Bogu je slišal, da nima pri-

mere in da je strašen in maščevalen. In kdo naj bi bil Maziljenec Gospodov, ki bo pokončil rimsko vladarstvo? Tiberij se je dolgo posvetoval s Trai-silom, ki mu je svetloval, naj povpraša mladega Juda Barkisa izza Tiberie, ki je eden izmed štirih tisočev, kateri so morali pred leti po cesarski odredbi in svincene rudnike na Sardinijo.

Bar Kis — ein Kisov — je bil za svojega bivanja v Rimu predstojnik sinagoge onstran Tiberie in kot lep mladenič huj gost v krogih plemenitih gospodov, kjer si je pridobil sloves modrega tolmača knjig in velikega razlagalca sanj.

Tiberij je poslal ponj na Sardinijo, hoteč se posvetovati z njim, preden bi se vrnil v Rim. Ob vseh krozečih marnjah je nekako vražjevo žel priti spet v stik z vznemirjenim prebivalstvom mesta, pred katerim je imel tako čuden in nerazložljiv etrah.

Tisto jutro je priplula s Sardinije ladja, na kateri se je pripeljal judovski mladenič, ki ga je Tiberij nestrno pričakoval.

Ko je hotel zadnje čase na otoku Capri govoriti s kakim vedeževalcem, je odšel na neko ploščad svoje hiše, o čemer je obvestil samo svojega osovbojenca, orjaškega Trakijca, silovito močnega in zverinskega človeka, ki je po strmih stezah — hiša se je namreč dvigala na navpičnih pečinah — pripeljal razlagalca k cesarju. Če odgovor ni bil ugoden ali če je vseboval kaj tajnega je Trakijec zgrabil nesrečnega astrologa in ga vrgetel v prepad na čeri v zalivu.

Tudi to jutro se je odločil Tiberij za ploščad in je izbral v Trionviji vili tisto, s katere je bil razgled na zaliv in morje.

Ko je zvedel, da je Jud prišel, je odšel s Trakijcem in Trasilom na ploščad in ukazal, naj ga privedejo.

Iz Tržaške pokrajine

Tržačani so poslušali Ducejev govor v četrtak zvečer na trgu Verdi, ki ga je ljudska množica docela napolnila. Zvočniki so prenašali Ducejeve besede, ki jih je spremljala množica z navdušenimi vzkliki. Po Ducejevem govoru je izpregovoril federalni tajnik dr. Piva vžigajoče besede, nakar se je napotil sprevoz manifestantov pred japonski in nemški konzulat, ki sta razobesila zastave.

Nov predsednik Turistične družbe. S smrtjo znanega tržaškega javnega delavca comm. Angelinija je bilo izpraznjeno tudi mesto predsednika Turistične družbe. Prefekt Eksk. Tamburini je sedaj imenoval na to mesto dr. Alojzija Pittanija.

Poglavnik dr. Pavelić s hrvatskimi ministri v Trstu. V ponedeljek jutraj je sprejel Trst najvišje predstavnike hrvatske države na svojih tleh. S posebnim vlakom so se pripeljali na centralni tržaški kolodvor, ob 5.25 Poglavnik hrvatske države dr. Ante Pavelić ter njegovi ministri: zunanji dr. Lorković, finančni Košak, justični Puk in število njihovo spremstvo, v katerem sta bila tudi italijanski poslanik v Zagrebu in italijanski vojaški ataše. Ko je vlak obstal na kolodvoru, so gostje še vsi spali. V Trstu sta jih pričakovala hrvatski poslanik v Rimu dr. Perić in zastopnik zun. ministra comm. Forari. Ob 8.45 so pozdravili visoke goste predstavniki državne oblasti in javnega življenja tržaške province. Glavni kolodvor si je nadel svečano lice, vojaška godba in častna četa vojakov sta zavzele svoja mesta, predstavniki pa je vodil prefekt Eksk. Tamburini, katerega je sprejel Poglavnik Pavelić najprej v svojem salonskem vozu, nato pa je z njim izstopil ter si dal predstaviti vse reprezentante. Godba je tedaj zaigrala hrvatsko in italijansko himno, Poglavnik je nato obšel častno četo, potem pa je s svojimi spremljevalci spet vstopil v svoj vlak, ki ga je odpeljal v Benetke, kjer ga je pričakoval zunanji minister grof Ciano.

Smrt pod tramvajem. V soboto 6. decembra zvečer se je zgodila v Via Canova usodna nesreča.

Po tej ulici je izpeljan v enem delu tramvajeka proga št. 11, ki peje v Rocol. Ob progi je šel zvečer okrog 7. 45 letni Antonio Micheli, pa se je po nesreči spotaknil ob tračnicah ter padel v trenutku, ko je pripeljal tramvajski voz. Voda stroja je zavrla s vso močjo, toda razdalja je bila prekratka in prva kolesa tramvajeka so povzročila nesrečo. Njegovo čisto zmečkan in razmesarjeno truplo so kmalu spravili izpod tramvajeka. Bilo je v njem še življenje ter so ga reševalci naglo zapeljali v bolnišnico, kjer pa je umrl. Pri tej priliki se je zgodila v tramvajemskem vozu še druga nesreča. Zaradi naglega zaviranja je nekaj potnikov v vozu popadalo na tla, ter se je 30 letni trgovec Josip Busico težje poškodoval.

Smrtna kap. 59 letni Orest Pilassi iz Via Giulia 27. je šel po Via S. Francesco, ko ga je v bližini političnega vnastrat prišla slabost ter se je zgrudil nezavesten na tla. Reševalci so ga zapeljali v bolnišnico, kjer pa je umrl. Zadel ga je na cesti srčna kap.

Inspekcijo tržaških Dopolavorov je izvršil te dni Eksk. Rino Parenti, predsednik Dopolavora in član direktorija fašistične stranke. Padel v kanal in utonil. V Tržico so pogrešali 58 letnega Alojza Mavla, ki je šel od dela domov, pa so ga domači vose noč zamažali čakali. Naslednjega jutra pa so ga našli mrtvega v kanalu električne centrale. Nesrečnej se je v temni noči zgrešil pot, padel v kanal in utonil.

Obilica rib na trgu. Ribji trg je sedaj v Trstu obilo založen. Prednjači predvsem boljše vrste rib, na prvem mestu moli, za katere je sedaj prava sezona. Edino napako imajo te ribe, da so precej drage. Moli se prodajajo na tržnici od 14.50 do 16 lir kg. Cenejše vrste rib so zaenkrat precej redke, ker se sedaj je stežka lovijo.

Nesreča s tremi ponesrečenci. Tovorni avto, ki je naložen s sodi peljal s Trsta v Koper, je zadel poleg Dekanov huda nesreča. Avto se je na cesti najprej zaletel v Emila Mavriča iz Bojuncarja ter ga podrl na tla, pri naporu, da bi se izognil karambolu, pa je šofer spravil vozilo v jarek, kjer se je prevrnilo. Z avtomobila sta padla dva delavca, ki sta se vozila na sodih, Karel Carniel in Josip Jarc. Vsi trije so dobili pri tej nesreči hude poškodbe ter so jih reševalci zapeljali v bolnišnico.

Federalni tajnik voditeljem Dopolavora. Vsi voditelji in tajniki Dopolavora tržaške province so bili na raportu pred federalnim tajnikom dr. Pivo. Raportu so prisostvovali visoki fašistični funkcionarji. Predsednik Dopolavora prof. Palin je v daljšem govoru predložil delo te velike organizacije v teku tega leta. V Dopolavoru je včlanjenih 63.130 oseb ali skoraj 20% vsega prebivalstva v provinci. Nato je nagovoril voditelje Dopolavora federalni tajnik, ki je zate razdelil najbolj zaslužnim priznalne diplome in odlikovanja.

Poveljnik bolgarskega »Branika« v Trstu. V sredo dne 10. decembra je prišel v Trst poveljnik bolgarske mladinske organizacije »Branik«, Stefan Klecker v spremstvu svojega štabnega načelnika ter predstavnika vrhovnega poveljstva italijanske liktorske mladine. Poveljnik »Branika« je dalje časa

proučeval v Italiji organizacijo fašistične mladine, ki služi za vzor organizaciji bolgarskega Branika, v Trstu pa je svoje študijsko potovanje končal z ogledom tukajšnjih lokalnih mladinskih fašističnih ustanov in pridobitev.

Ponesrečen gasilec. V soboto, 13. decembra so bili poklicani tržaški gasilci v ulico S. Francesco, kjer je gorel dimnik neke hiše. Gasilska motorika z moštvo je zdrvela z vso naglico v omenjeno ulico, pri zavijanju na nekem voglu pa je središče sila prevrnila 33-letnega gasilca Antona Martinellija z voza ter je dobil pri padcu na tlak precej hude poškodbe. Z naslednjim vozom, ki je peljal drugo gasilsko skupino v omenjeno ulico, so ga zapeljali v bolnišnico.

Plemenita gesta tržaške zavarovalnice. Največja tržaška zavarovalnica »Assicurazioni generali« se je na plemenit način spomnila tržaških revežev. V zimskih mesecih bo razdelila vsak dan 1200 porcij tople mineštre med siromake. Uredila je posebno kuhinjo v svoji hiši v Via Trento, kjer se bo juha kuhala in delila.

Japonski vojni film v Trstu. Zanimiv filmski dokument predvaja sedaj eden največjih tržaških kinov »Principe« japonski vojni film »Patrola«, ki je bil nagrajen v Benetkah na filmski konkurenici kot eden najboljših. Film prikazuje boje japonske vojske na Kitajskem. Predvajali so ga najprej za povabljenе goste na povabilo tukajšnjega japonskega konzula, sedaj pa ga vrte za občinstvo. Film vzbuja posebno pozornost zaradi vojne, v katero je sedaj Japonska vstopila.

Toti dal Monte v Trstu. V torek, 16. dec. je gostovala v Trstu, v gledališču Politeama Rossetti, operna družba s slovitimi italijanskimi sopranistino Toti dal Monte. Družba je uprizorila Rossinijev opero »Sevillski brivci«. Zanimanje za nastop slavne umetnice, ki je imela poleg sebe prav tako slavne partnerje, je bil v Trstu velik umetniški dogodek, zlasti še, ker je družba gostovala samo en večer.

Številne umetniške razstave. Kar tri umetniške razstave imamo sedaj v predbožičnem času v Trstu. V Galeriji Michelazzi razstavljajo tržaški akvarelisti, 25 akvarelistov s 103 deli se je udeležilo konkursa, stroga komisija pa je sprejela samo 35 del od 12 umetnikov. Zato pa je razstava, ki je bila odprta v nedeljo, tudi vredna, da si jo ljubitelji umetnosti ogledajo ter beleži sedaj dan za dnem velik obisk. V Galeriji Corso razstavlja znana tržaška umetnica Amalija Glanzmann svoja zbrana dela. Okrog 50 slik v olju, temperi in drugih tehnikah zavzema gornje prostore omenjene galerije. — V dvorani Jerco je razstavil številna svoja dela tržaški slikar Josip Rondello, ki se je zadnja leta večinoma mudil izven domačega mesta — v Franciji in drugih zapadnih državah, potem pa v Benetkah.

Iz tržaškega umetniškega življenja. Združene tržaških umetnikov, v katerem so včlanjeni umetniki vseh strok, je v nedeljo, 14. decembra priredilo v dvorani liceja Dante svoj prvi nastop v letošnji sezoni. Na teh nastopih, ki so javni in brez vstopnine, bodo tržaški umetniki navezali stike z občinstvom. Na prvi prireditvi so nastopili znani domači godbeniki s skladbami domačih skladateljev ter recitatorji, ki so čitali pesmi in prozo tržaških avtorjev.

»Ne, gospod! Tega vam tudi nočem na nos obeti! Kako naj nekemu prigovarjam, da bi verjel, kar je dejstvo!«

Amerikanca sta obdvojala tega zdravega in svežega človeka, ki mu je bila njegova babjevnost nekaj najbolj samo ob sebi umevnega na svetu.

Toda oba Yankeeja nieta mogla vedeti, da spadajo povesti in vera v duhove karor sploh opravilo z nadnaravnimi silami k eni izmed najhujših zaposiltev vsakega Skota.

»Pusti ga!« reče Montgomery podcenjevalno Chappellu.

In ta je s samopremagovanjem krotil smeh. »Povedal vam bom čisto dkrito, Mc Stakes: Vas go prehodno tudi šteli med osumljene v tem zagonetnem kriminalnem primeru!«

»Mene?« Mc Stakes se je tako naglo ustavil, da se je Montgomery vanj zaletel.

»Oprostite — imate sploh orožni list?«

Mc Stakesov obraz so spreletele vse barve.

»Kako — kako pa pridete na kaj takega?«

»V Združenih državah ne nosi noben človek več revolverja v zadnjem blačem žepu. In to še tako veliko reč kot pištola ki jo imate vi!«

Mc Stakes je segel prestrašeno v svoj žep.

»Ali ste opazili?«

Chappell je pazljivo zasledoval Montgomeryjeve kretnje.

Ta se je postavil tri korake vstran od Mc Stakesa.

Montgomery je segel v žep svojega površnika. Nečisto je pokimal komisarju.

Ta je takoj razumel kaj mu hoče Montgomery. Postavil se je bil zato malce vstran, da bi preprečil Skotu, da bi ju istočasno lahko držal s svojo pištolo v šahu.

Službe

Istejo:

Absolventinja

zasebne bolnišniške šole, isče mesto asistentke pri kakem zdravniku oz. silnem zavodu. Spričevala prav dobra. Grem tudi na dom h kakemu bolniku za strežnico. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13454.

Kupimo

Kupujemo

stare kolesne in avtomobilne zračnice. A. Gorec, poleg Nebotičnika. K

Prodamo

Italijansko moško kolo

malo rabljeno, z dinamo svetilko za 550 Lit in 2 tričkici — ugodno napredaj. Generator delavstva, Tyrseva c. 13. (F. Govec, levo dvorišče).

Dve jedilnici

starogrški slog, razne preproge, omare, postelje, kuhinjske kredence, hrastovo pisalno mizo, veliko željno peč, več moških oblek itd., prodaja: ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8

Sobe

Istejo:

Opremljeno sobo

čisto, za 3 odrasle osebe, če mogoče s souporabo kuhinje, iscem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takoj«

Posestva

Posestvo

okoli 20.000 metrov zemlje, blizu Ljubljane, prodam. Hlisa in gospodarsko poslopje v novem stanju. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13563.

Dijaki

Z živili plača

opremljeno sobico dijak v bližini realke. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Realka« št. 13562

Glasba

Klavir

kratek, s kovinasto konstrukcijo, v najboljšem stanju, zaradi odpotovanja, ugodno napredaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13558.

Z žalostjo sporočamo, da je umrl previden s sv. zakramenti naš ljubljani sin, brat, svak in stric, gospod

Lenassi Marjan

— cand. chem.

Na njegov zadnji dom ga spremimo v

četrtak, 18. dec. ob pol petih popoldne

iz hiše žalosti Glince cesta XVII. št. 7.

Mama, bratje in sestre.

Kap jih je zadela...

32

»Prav! Na te sem že čisto pozabil! In sedaj?«

»Dol v park!«

Ko sta stopala v park, sta ju srečala Gavin in Lyngby.

Montgomery se je mirno nasmehnil.

Sedaj eva pa lahko brez skrbi...

Teh nekoliko potov v parku, ki so se še poznali, je bilo popolnoma razmočenih.

Oba sta si zavahnila ovrtnike plaščev.

»Ta pa je vražje vreme!« zabrunda Chappell.

»Gospod, to je škotska!« ga odgovori dobrodušen bas zraven njega.

Pred njima je stal debel človek zdravega izraza. »Kdo pa ste vi?« ga vpraša Chappell.

»Mc Stakes, posredovalec pri prodaji zemlje in hiš.«

»Aha! Ste vi torej tisti človek, ki je doslej služil največ pri heatherstonskem gradu?«

»O jeli!« se zasmije debeluhar. »Zaslužil? Zelo slab posel!«

»Zakaj?«

»To je stvar časti!«

»No in kaj?«

»V mojem okraju ne sme biti nobenega postopja, ki bi bilo na prodaj!«

»Ah tako! — Kaj vas je pa sedaj sem prineslo?«

Vseelo lice posredovalca se je zamračilo.

»Oprostite gospod: »S kakšno pravico terjate odgovor?«

»Komisar Chappell, od amerikske tajne policije!« se mu predstavi Chappell.

»A tako! Oprostite gospod! Saj nisem hudó mislil! — Veste hotel sem poizvedeti če bo ta stara bajta zopet prešla v kake tuje roke...«

»Bi torej lahko imeli par minut časa za naju?«

»Se razumel!«

Posredovalec se je na mestu obrnil in spremil Amerikana na njunem »sprehodu« po parku.

»Kaj sodite o dogodkih na gradu?« ga vpraša Chappell.

»Vrsta naključij!«

»Ne mislite, da je to veriga zločinov?«

»Kakšen smisel naj bi to imelo?«

»Hm! — In strahila?«

»Bog me obvarji!« vzklikne Mc Stakes.

»Sem blažen, da nimam opravka v svojem okraju z nobenimi duhoviti!«

»Potem bi kar bodite blažen!« zamrmra Montgomery.

To so bile prve njegove besede, s katerimi je posegel v razgovor.

Mc Stakes ga je pogledal še bolj začudeno.

»Je morda...«

»Predenocnim je Calgar...«

»...prilikevec?«

»...prilikevec, da!... je sedel na robu moje postelje!«

»Bog vas varuj!« mu zašepeta babjevrni Skot.

»Potem bo kmalu konec z vami! Ste smrti zapisan...«

Chappell se mu grobo zasmeli.

»Ne ne! Tako naglo se pa ne bo tistemu prilikavemu fantu posrečilo!«

»Nikar se ne norčujte, gospod, nikar se ne norčujte! Vi ste iz Združenih držav. Zato ne veste niti ne slutite, kakšen vpliv in kakšno moč imajo strahovi na Škotskem!«

»Poslušajte me dragi prijatelj: nama vendar ne boste reeno na nos obešali,